

مطالعه تحلیلی افت تحصیلی در احواز و راه های برون رفت از آن

سید علی طباطبائی

مطالعه تحلیلی افت تحصیلی در احواز و راه های برون رفت از آن

سید علی طباطبائی

تمامی حقوق انتشار برای مرکز مطالعات دور انتاش محفوظ است
فبراير ۲۰۲۱

مقدمه

مطالعه‌ی تحلیلی افت تحصیلی، شناخت عوامل موثر و ارائه راه حل های متناسب با آن، میزان موفقیت سیستم آموزشی را بالا می‌برد و آسیب‌های حاصل از آن را به کمترین حد خود می‌رساند.

افت تحصیلی یا شکست تحصیلی تاکنون به عناوین مقاوی تعریف شده است اما جامع ترین تعریف از نظر نویسنده افت تحصیلی را می‌توان به دو صورت تعریف نمود وجه اول تعریف مفهومی و وجه دوم تعریف عملیاتی است.

مفهوم افت تحصیلی به فاصله بندی میان میزان موفقیت و شکست در تحصیل گفته می‌شود که منجر به ترک تحصیل، تکرار پایه تحصیلی، کاهش انگیزه تحصیلی و سردرگمی دانش آموزان منجر می‌گردد. تعریف عملیاتی افت تحصیلی، یعنی سقوط از یک معیار مطلوب و مشخص به معیاری نامطلوب، که در نتیجه عوامل محیطی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نمود پیدا می‌کند.

مطالعه‌ی تحلیلی افت تحصیلی در احواز در سه استان خوزستان (استان شمالی احواز)، بوشهر (استان مرکزی احواز) و هرمزگان (استان جنوبی احواز) و منطقه موسیان در استان ایلام مورد توجه قرار گرفته شده است. این موضوع از آنجایی اهمیت می‌یابد که این معضل بزرگ تحصیلی، به مدت نود سال است که در نظام آموزشی احواز ریشه دوانده است و آن را رکورد دار اضمحلال تحصیلی ساخته است. ریشه یابی علل و عوامل تاثیرگذار و همچنین ارائه راههای برون رفت از این چالش آموزشی هدف از این مطالعه می‌باشد.

علل و عوامل تاثیرگذار بر افت تحصیلی

فقدان عدالت آموزشی در احواز

عدالت آموزشی یعنی تعادل و توازن در فرصت‌های یادگیری و فراهم نمودن زمینه‌ی لازم جهت بروز استعدادهای دانش آموزی است. نقطه مقابل آن بی عدالتی آموزشی است که در ذیل به شرح آن می‌پردازیم. نبود عدالت آموزشی، یکی از فاکتورهای مخرب در هر نظام آموزشی است و آسیب‌های جبران ناپذیری که نتیجه مستقیم این مساله می‌باشد اثرات زیان بار بسیاری داردند. عدم دسترسی آسان دانش آموزان به امکانات اولیه و منابع کمک آموزشی سبب ساز نابهنجاری در میان دانش آموزان و ایجاد فاصله تعلیماتی محسوس می‌شود. فاصله آموزشی به نوبه خود فاصله طبقاتی و فاصله‌ی اجتماعی را به ارungan می‌آورد و جامعه از بی عدالتی آموزشی به بی عدالتی اجتماعی و فرهنگی نائل خواهد شد.

از اثرات غیر قابل انکار بی عدالتی آموزشی، افزایش بیش از حد آمار افت تحصیلی و ترک تحصیلی خواهد بود که بدلیل در دسترس نبودن امکانات لازم جهت ایجاد انگیزه و مهیا نبودن زمینه جهت شکوفایی هر چه بیشتر استعدادهای دانش آموزی، موجب سر خوردنگی و شکست تحصیلی در دانش آموزان خواهد شد.

هر دانش آموز، باید متناسب با ظرفیتی که دارد به او فرصت یادگیری داده شود، تا جایی که بتواند استعدادهای بالقوه و بالفعل خود را شکوفا نماید. سال‌های سال است که دانش آموزان احوازی، از نبود عدالت آموزشی رنج می‌برند و مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای برای بروز رفت از معرض افت تحصیلی کار به جایی نبرده است چون که مساله از اساس اشکال دارد و بدون تخصیص سهمیه‌ی عادلانه و توزیع

منصفانه امکانات آموزشی، نتیجه ای اثربخش حاصل نخواهد شد و بدون پرداختن به اصل موضوع افت تحصیلی، تمامی نشست‌ها و همایش‌ها کلیشه ای خواهد بود.

در فضای بی عدالتی آموزشی، معلم بدون آمادگی کامل وارد کلاس شده و نقطه عطف انتظار‌ها به سمت دانش‌آموزان خواهد بود و معلم فشار افسار گریخته بی عدالتی و بی امکاناتی را بر سر دانش‌آموزان تخلیه خواهد نمود و سبب فرار و ترك تحصیل یا افت تحصیلی آن‌ها خواهد شد.

عدالت آموزشی تلاش مستمر برای گذار از مدرسه صدقه بگیر به مدرسه به معنای واقعی آن در جهت تامین فرصت آموزش و پرورش به نسبت برابر برای همه است. بی‌شک این نوع عدالت آموزشی با مشکلات فراوانی روبرو است و تا مرحله اجرا فاصله فراوانی دارد. این نوع تفکر که همه مدارس باید با پول اولیای دانش‌آموزان اداره شوند خلاف عدالت آموزشی و خلاف قانون اساسی است و این نوع تفکر حتی در آموزش و پرورش کشورهای سرمایه داری نیز سابقه ندارد (خبرگزاری برق، ۱۳۹۹).

وضع مدارس در احواز به مراتب بسیار بدتر از همه جای جغرافیای ایران است چون مدارس و کلاس‌های درس از بدیهی ترین امکانات آموزشی محروم و مورد اجحاف واقع شده‌اند.

مدارس احواز حتی در مقایسه با دور افتاده ترین مدارس سایر استان‌ها در میزان افت تحصیلی و عدم تخصیص امکانات آموزشی قابل مقایسه نیست.

احواز که منبع غنی نفت و گاز و آب در منطقه خاورمیانه است رکورد دار افت تحصیلی در مدارس است و آنهم به دلیل اجرای طرح‌های مخرب که سبب ساز افت قابل توجه در نظام آموزشی احواز شده است.

مساله‌ای که به جرأت میتوان از آن به عنوان بحران آموزشی نام برد.
بحرانی که مسؤولین نظام آموزشی به جای اندیشیدن و یافتن راه حل
مناسب، مشغول پاس تقصیرها به یکدیگرند.

موسوی فرد نماینده نظام حاکم در خوزستان (استان شمالی احواز) به
بیان صحبت هایی کلیشه‌ای در مورد عدم وجود عدالت آموزشی در
توزیع امکانات آموزشی پرداخته است که در ذیل می‌آید: ایشان بر
لزوم ایجاد یک کارگروه ویژه برای تحقق عدالت آموزشی در استان
خوزستان (استان شمالی احواز) اشاره می‌کند و می‌گوید: با توجه به
اینکه امسال بخش قابل توجهی از آموزش‌ها قرار است از طریق
فضای مجازی ارائه شود، در صدق قابل توجهی از مردم ما قادر نیستند
زیرساخت‌های موردنیاز را تهیه کنند. این اشخاص باید شناسایی شوند
و برای آن‌ها برنامه‌ی ویژه‌ای برای استفاده از ظرفیت آموزش
مجازی اندیشیده شود (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۹).

موسوی‌فرد در ادامه صحبت هایش می‌گوید: در قرآن آمده است
«خداؤند پیامبران الهی را همراه با کتب آسمانی فرستاد تا عدالت اجرا
شود.» در مباحث آموزشی ما چه مقدار شاهد تحقق عدالت آموزشی
هستیم؟ چقدر از امکاناتی که در مدارس تهران وجود دارد در دورترین
روستاهای وجود دارد؟ قطعاً اینگونه نیست بنابراین عدالت آموزشی
تعییر خارجی ندارد. در استان خوزستان با توجه به وجود منابع
زیرزمینی و روزمنی، باید تلاش صورت گیرد تا بستر عدالت
آموزشی فراهم شود (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۹).

ابراز اینگونه نظرهای شتاب‌زده و غیر عملیاتی، حاکی از عدم نبوغ
فکری و بی مسؤولیتی در برخورد با مسائل است که فقط منتظر رفع
اثرات موقتی یک مساله هستند و ریشه دار بودن مسائل برای آنها مهم
نیست چون قرار نیست جوابگوی کسی باشند و یا کسی آنان را

بازخواست نماید همین که این نظرهای پوچ و بی اساس را ابراز می‌کنند کلی بر سر مردم هم منت می‌گذارند که ما ولی امر شما بیم و ما تشخیص می‌دهیم چه کاری چه وقت درست یا غلط است و نسخه علاج را فقط ما می‌توانیم تجویز نماییم.

چرا مسئولین نظام فقط همیگر را نصیحت می‌کنند و به دنبال مقصیر در اطراف خود یا مسئولین سابق خود هستند و برنامه‌ای پیش روی خود ندارند تا مردم را دلگرم کنند و تنها با گفتن حرف‌های تکراری و خسته کننده می‌خواهند خود را از بار امانت و مسئولیت اجتماعی و اخلاقی بر هانند.

جواب آن پر واضح است، پیاده‌سازی برنامه مدون و ضد بشری نظام حاکم در جهت به اضمحلال کشیدن هویت، فرهنگ و بنیه‌های مستحکم مردم احواز است.

آرامی نماینده شهر بندر عباس در مجلس می‌گوید: علی رغم کارهایی که برای تحقق عدالت آموزشی صورت گرفته اما این مهم هنوز در هرمزگان (استان جنوبی احواز) رخ نداده است. آموزش لازم برای تربیت مدیران انجام نشده و بنگاه‌های اقتصادی مسئولیت اجتماعی که باید در قبال استان اجرایی کنند، اجرا نکرند (خبرگزاری صبح ساحل، ۱۳۹۹).

ارتقای کیفی و کمی نظام آموزشی و پرورشی احواز میسر نمی‌گردد مادام که سایه سنگین نماینده‌های مجلس بر سر انتخاب و گزینش مدیران کل و مدیران استانی و شهری، وجود دارد زیرا موجبات انحراف و به بیراهه کشیدن اهداف نظام آموزشی شده است.

انتقادات گسترده نماینده‌های احواز از وضع موجود آموزشی بی‌نتیجه مانده است به این سبب که خود نمایندگان احوازی عامل اساسی در کوبیدن پایه‌های سیستم آموزشی در احواز هستند.

اعتراف صریح نماینده‌ی احواز به کمبود ۱۸ هزاری نفری معلمان در خوزستان (استان شمالی احواز)، تابلوی تمام نمای دخالت‌های بیجا و اجرای طرح‌های واخورده از سوی آنها در جهت تضعیف بنیه‌های سیستم آموزشی در احواز است (خبرگزاری خانه ملت، ۱۳۹۹).

بی انگیزگی دانش آموزان احوازی، محصول بی توجهی مسولین

بی انگیزگی و عدم توانایی در ترسیم فضا و آینده‌ای روشن در ذهن دانش آموزان احوازی، زاییده‌ی برنامه‌های ملال آور، تکراری و بی محتوایی است که در مدارس به اجرا گذاشته می‌شوند و قصد از آن برنامه‌ها، چیزی جز تضعیف روحیه‌ی دانش آموزی نیست. از مدیرانی که با سفارش‌های خوش‌ای به مقام مدیریت رسیده‌اند انتظاری جز اداره ناقص امور تحصیلی به دلیل سوء مدیریت، نخواهیم داشت.

بسیاری از مدیران مدارس که به سفارش ادارات و مسولین ادارات انتصاب گردیده و به مدارس فرستاده می‌شوند، بر اساس استعداد کاری و یا ارائه طرح‌های نوین آموزشی انتخاب و گزینش نمی‌شوند، بلکه از طریق رانت اداری و ارتباطات هرمی با مسؤولین، متصدی مدیریت بخشی از اداره یا مدرسه می‌شوند.

مسئله مدیریت ضعیف مدارس و ادارات مسئله‌ای ریشه‌دار است که از رأس هرم استان که مدیر کل آموزش و پرورش استان است آغاز و به لایه‌های زیرین نظام آموزشی یعنی مدیریت مدارس ختم می‌گردد.

انتخاب غیر علمی مدیران مدارس و تنها بر اساس روابط درون سازمانی، در دانش آموزان سردرگمی و حیرت را بوجود خواهد آورد

چون مدیر مدرسه، بدون پیشینه‌ی تحول طلبی به این میز رسیده و فقط خواستار تحسین و رضایتمندی مسئولین اداره از خود است تا بر سر این میز همچنان باقی بماند و هر ساله با نمره خوب از طرف اداره، ارزشیابی گردد.

انتخاب دقیق مدیران موفق و تحول گرا بر اساس شایسته سalarی و نخبه گزینی میسر نخواهد شد مadam که بنیان متزلزل مدیریتی بر اداره کل آموزش و پرورش اhoaz و ادارات شهرستان ها مسلط است و گزینش های مafیایی در این ادارات همچنان به حیات خود ادامه می دهند و هر روز بیشتر از دیروز قوت می گیرند و به اجرای برنامه های نابودگر خود مشغول هستند. در چنین فضای به هم تنیده و ضعف فزاینده افراد موجود، انتظار از مدیر و یا کادر مدرسه برای ایجاد تحول کار بیهوده ای است و مدیر فقط می تواند نسخه ای موقتی برای تسکین دردهای مزمن نظام آموزشی تجویز نماید که یقیناً کار به جایی نخواهد برد.

یک مدیر زمانی دلسوز، شایسته و موفق است که باید دارای طرح و برنامه ای قوی در زمینه حل مسائل و مشکلات پیش روی آموزش و پرورش باشد و با کمترین امکانات لازم، ذهن کاوشگر دانش آموزان را فعال تر بسازد و با هدایت صحیح دانش آموزان، آسانتر و سریع تر به اهداف مورد نظر آموزشی و پرورشی برسد. یک مدیر موفق که خواهان دانش آموزان انگیزه مند در فضای مدرسه است باید بتواند با اجرای برنامه های متنوع، جذاب و کم هزینه و همچنین جایگزین برنامه های روتین، ضعف های نظام آموزشی را به چالش بکشد و به دانش آموزان، حس مسؤولیت پذیری و شرکت در فعالیت های جمعی را منتقل نماید.

استفاده از مدیران فرسایشی در ادارات و مدارس احواز و تأثیر آن ها بر افت تحصیلی

استفاده از مدیران فرسایشی و سفارشی در پست های حساس مدیران اداراه کل و سایر ادارات آموزش و پرورش و همچنین مدیران مدارس احواز، ضربات مهکی را متوجه بنیان آموزشی در احواز ساخته است.

mafیای تعیین و تایید افراد برای تصدی مناصب حساس و کلیدی در احواز، به یکی از بحران سازترین مسائل احواز بدل شده اند چون ریشه بسیاری از معضلات در ورای همین فرقه خطرناک مدیران انتسابی، نهفته است که تاکنون به مدت چهل سال است پست های کلیدی را در مشت خود دارد و با تغییر نام افراد مورد حمایت خود اما با همان طرز تفکر رویکرد ، همچنان به سیاست های خرابکارانه مشغولند و با جنجال سازی های ساختگی، اشخاص شایسته را به حاشیه رانده و با روا ساختن تهمت های ناروا به نخبه ها، آن ها را مجبور به خانه نشینی می نمایند تا خواسته ها و اهداف خود را عملی سازند.

دخلات مستقیم نماینده های مجلس در تعیین مدیر کل آموزش و پرورش استان و پس از آن انتخاب مدیران ادارات شهرستان ها، بوسیله ی همان مدیر کل انتسابی، حربه نظام حاکم ایران، در جهت در هم کوبیدن فضای تعلیم و تربیت و به اوچ رسانی افت تحصیلی و شکست تحصیلی در احواز است، برای تسلط و حاکمیت مطلق بر دارائی های طبیعی و غیر طبیعی احواز است.

نهادینه ساختن انتصابات به جای انتخابات، مشکلات عدیده ای را برای نظام آموزشی احواز به ارمغان آورده است.

حاج میرزایی، وزیر آموزش و پرورش به ضعف و ناتوانی مزمن موجود در تار و پود نظام مدیریتی آموزش و پرورش اشاره می نماید که در ذیل می آید:

مدیران در حل مشکلات ضعیف هستند. متاسفانه تجربه نشان می دهد در گذشته توفیقات ما در حل مسائل، ناپایدار و موقتی بوده و عده مشکلاتی که الان با آنها مواجه هستیم، بازگشت دوباره مسائلی است که به خوبی مدیریت نشده است. وی با اشاره به ضعیف بودن توانایی عمومی مدیران در مهارت حل مشکلات اظهار کرد: اعلام و گزارش مشکل بخشی از کار مدیریت بوده که لازم است اما گزارش صرف، کافی نیست و باید این مهارت تقویت شود (خبرگزاری برنا، ۱۳۹۸).

اذعان صریح وزیر به وجود معضل مدیران ضعیف و ناتوان در حل مشکلات، مسائل را چندین برابر از قبل، بحرانی نموده است.

انتخاب بدون مطالعه‌ی افراد، برای تصدی پست مدیریت موجب می‌شود تا حرکت رو به جلوی نظام آموزشی معطل گردد و به مفهوم جامعه شناسی، سیستم در جا بزند و کم بیاورد چون افراد انتسابی توانایی به بار کشیدن این همه مسولیت را در خود ندارند و مجبور به انجام کارهایی می‌شوند که خود را برای دیگران قوی و فریبینده جلوه دهند غافل از اینکه حقیقت امر چیز دیگری است و گویای ضعف مشهود در مدیریت و عدم کنترل به موقع اتفاقات آموزشی است.

مدیران فرسایشی به جای پردازش به چگونگی نیل به اصل پیشرفت و تغییرات بنیادین مثبت، فقط در دفتر های خود نشسته و منتظر آمار دریافتی از زیرستان خود هستند آمارهایی که هیچ وقت حقیقت ها را بر ملا نساختند و بر مبنای صحیح ساخته نشده اند. تا چنانچه اداره از آن ها آمار عملکرد ماهانه یا سالانه بخواهد دست در جیب برد و آمارهای از پیش آماده شده را ارائه می دهن.

استاندار خوزستان (استان شمالی احواز) شاهد دیگری است بر ضعف مضاعف مدیران استان که البته خود استاندار ضعیف ترین گزینه مدیریتی موجود است که گزینه های خیلی ضعیف تر از خود را برای مدیریت پست های کلیدی استان گمارده است.

در ذیل صحبت های استاندار خوزستان در نشست شورای آموزش و پرورش استان را می آوریم که مبین همین مسئله است.

وی عنوان می کند: مدیران خوزستان هنگام کمک به آموزش و پرورش قطره چکانی عمل می کنند

ایشان تصریح می کند: مردم خودشان بخش قابل توجهی از اعتبارات زندگی را به آموزش فرزندان اختصاص می دهند ولی مدیران دستگاه های مختلف هنگام کمک به آموزش و پرورش قطره چکانی برخورد کرده و فکر می کنند در صورت اختصاص اعتبار متهم با بی عرضگی و عدم دفاع از سازمان متهم می شوند (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۵).

تقی زاده، مدیرکل سابق آموزش و پرورش خوزستان در مورد ضعف فزاینده مدیران استان می گوید: خوزستان تنها یک استان نیست بلکه خاورمیانه‌ی کوچک است که هم از ظرفیت‌های بسیار بالایی برخوردار است و هم مصیبت‌های بزرگی دارد که بسیاری از مشکلات را بعضی از مدیران در استان ایجاد کرده اند و این مصیبت‌ها خدا دادی نیستند بعضی مدیران باعث مصیبت در استان شده اند.

تقی زاده با اشاره به اینکه خوزستان رتبه دوم را به لحاظ اقتصادی و صنعتی و رتبه‌ی دوم کشور دربیکاری را دارد، خاطرنشان کرد: هنگامی که برای رفع کمبود نیروی انسانی اقدام می‌کنیم بسیاری به جای کمک چوب لای چرخ می کنند.

مدیرکل سابق آموزش و پرورش خوزستان تاکید کرد: دست غیبی برای کمک به حل مشکلات وجود ندارد و باید برای رفع آنها مشکلات را بررسی و در این زمینه تلاش کنیم.

تقی زاده با اشاره به اینکه یک میلیون و ۲۰۰ نفر دانش آموز در خوزستان وجود دارد، اظهار کرد: خوزستان را نباید با یزد و اصفهان مقایسه کنیم چرا که شرایط آنها یکی نیست، این استان در طول تاریخ کانون بزرگترین اتفاقات ملی و بین المللی مانند جنگ های جهانی و جنگ تحمیلی بوده که این جنگ برای خوزستان جنگ جهانی سوم محسوب می شود (خبرگزاری کاوش اخبار، ۱۳۹۸).

خوزستان (استان شمالی احواز) جولانگاه مدیران ضعیف

در این بخش به گواه رسانه های رسمی جمهوری اسلامی ضعف مدیریتی مدیران راه و شهرسازی را می آوریم که مشکلات عمدۀ ای را برای مدارس و دانش آموزان بوجود آورده اند و ثابت می کند که این پروژه ها در استان با دید چپاول گرانه مدیریت می شوند در ذیل به تفصیل می آید:

به گزارش پایگاه خبری تحلیلی خوزتاب اخبار خوزستان (احواز شمالی)، در افتتاح پروژه های سیل در حوزه راه و کشاورزی خوزستان که به صورت ویدئو کنفرانس با حضور رئیس جمهور، وزیر راه و شهرسازی، وزیر جهادکشاورزی، استاندار خوزستان و جمعی از نمایندگان برگزار گردید تعدادی از نمایندگان خوزستان، گزارش وزیر راه را خلاف واقع اعلام نموده و بیان داشتند: هیچ اقدام مثبتی برای ترمیم راه های آسیب دیده از سیل در خوزستان صورت

نپذیرفته است و به همین دلیل به اعتراض این جلسه را ترک نمودند.
بررسی های میدانی نیز گواه این است که آنچه نمایندگان گفته اند به
واقعیت نزدیک است

حال خوزستان مظلوم می ماند و چند سوال:

آیا مدیران کل راه و شهرسازی و راهداری و حمل و نقل احواز به
وزیر، آمار و گزارش غلط دادند؟

آیا وزیر راه و شهرسازی بدون کنترل و بررسی، اقدام به افتتاح پروژه
ها آنهم در حضور رئیس جمهور می نماید؟

آیا استاندار خوزستان و حوزه عمرانی نظارتی بر عملکرد دستگاه
های اجرایی ندارند؟

آیا نمایندگان در مقابل مدیران دروغگو، اقدامی خواهند کرد یا فقط
حرف می زنند؟

آیا مدیران ضعیف و دروغگو با لابی، مجدداً صندلی خود را حفظ می
کنند؟

عذر بدنتر از گناه آن است که وزیر محترم راه و استاندار در مقابل
مدیران ضعیف سکوت اختیار کرده و منجر به خدشه دار نمودن اعتماد
عمومی میگرددند (پایگاه خبری خوزستان، ۱۳۹۹).

از تعبیر تمام این اتفاقات پیش رو به این نکته فکری خواهیم رسید که
پایدار نهادن عقب ماندگی در احواز در قاموس نظام جمهوری اسلامی
ایران و مدیران انتصابی آن امری تعریف شده و برنامه ریزی شده
است و در میان این همه بی نظمی و ناهمانگی ریشه ای در احواز
تنها یک نظم هماهنگ شده وجود دارد و آن مرگ تدریجی امید به
زنگی در بین مردم احواز است.

کمبود فضای آموزشی و ازدحام در کلاس های آموزشی

کمبود مدارس و کلاس در احواز به دلیل فرسودگی بیش از حد مدارس و غیر قابل استفاده شدن کلاس ها و عدم نوسازی و بازسازی مدارس به سبب عدم اختصاص بودجه لازم، معطل بزرگی را بوجود آورده است که مساله افت تحصیلی را شدت بخشیده است.

دانش آموزان مجبور به شرکت در کلاس هایی میشوند که از دحام آن ها بسیار است کلاس های سی و چهل نفره با فضایی کاملاً محدود و کوچک و همچنین نبود وسایل سرمایشی و گرمایشی مناسب این ها تنها بخشی از معضلات مدارس احواز است.

مودت، مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان (احواز شمالی) از وجود ۲ هزار مدرسه فرسوده و خطرآفرین در استان و کمبود ۱۶ هزار نفری معلم در آموزش و پرورش استان و نیاز خوزستان به ۱۰ هزار کلاس درس جدید خبر داد.

وی همچنین عنوان نمودند در عین حال با اظهار این که سرانه فضای آموزشی استان خوزستان $8/4$ مترمربع است، خاطرنشان کرد: بر اساس شاخص کشوری این سرانه می بایست به $2/5$ مترمربع ارتقا یابد. به بیانی دیگر آموزش و پرورش خوزستان به ۱۰ هزار کلاس درس دیگر نیاز دارد.

مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان (احواز شمالی) همچنین با اشاره به آمار یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفری دانش آموزان در استان خوزستان: بر اساس آمار دانش آموزی، بالغ بر ۲۲ میلیارد تومان سرانه می بایست به آموزش و پرورش استان تعلق گیرد در حال که سال گذشته تنها یک میلیارد تومان اختصاص پیدا کرده است و در سال تحصیلی جدید نیز تنها ۶۰۰ میلیون تومان اختصاص پیدا کرده است.

با این روند مدیریت آموزش و پرورش کار دشواری خواهد بود (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۸).

طبق گفته قربانی مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس خوزستان: بیش از ۶۰۰۰ مدرسه فرسوده و ۲۰۰۰ مدرسه تخریبی در خوزستان وجود دارد که نزدیک به ۲۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای ساخت و بازسازی آن‌ها نیاز است وی با اشاره به هجوم دانش آموزان به مدارس برخوردار و مدارسی که دارای معلمان بهتری هستند گفت: همه مردم تلاش دارند فرزندان خود را در مدارسی ثبت‌نام کنند که از نظر برخورداری تجهیزات آموزشی و معلمان باکیفیت وضعیت بهتری دارند بنابراین دیده می‌شود که مردم از حاشیه شهر فرزندان خود را در مدارس مرکزی ثبت‌نام می‌کنند.

مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس خوزستان ادامه داد: ۳۵۰ مدرسه سنگی در شمال و شمال شرق خوزستان وجود دارد. قربانی بایان اینکه اولویت سازمان در سال جدید برچیدن مدارس سنگی است، گفت: حدود ۳۵۰ مدرسه سنگی در شمال و شمال شرق خوزستان شناسایی شده که به صورت تدریجی با مدارس کانکسی یا چادری برداشته می‌شوند. وی با اشاره به اختصاص اعتبار ۳۲۰ میلیارد تومانی برای برچیدن مدارس کانکسی در خوزستان، گفت: ۱۰۰ مدرسه کانکسی در مناطق شهری خوزستان وجود دارد که تا پایان آبان ماه برچیده می‌شوند.

مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس خوزستان بایان اینکه مقاومسازی مدارس از اولویت‌های سازمان است، افزود: نوعی از مدارس وجود دارد که نه تخریبی محسوب می‌شوند و نه مقاوم هستند؛ از سال گذشته کار مقاومسازی آن‌ها انجام‌شده که براساس پیش‌بینی‌ها

حدود ۱۰۰۰ هزار مدرسه با ۵۰۰۰ هزار کلاس درس در خوزستان نیازمند مقاومسازی هستند (خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸).

قربانی مدیرکل نوسازی مدارس استان خوزستان: اجرای طرح "آجر به آجر" و برچیدن مدارس سنگی را از اولویت‌های این اداره کل برشمرد و گفت: قصد داریم که فرهنگ مدرسه سازی را در جامعه گسترش دهیم و هر فرد ایرانی را با هر تمکن مالی در امر مقدس مدرسه سازی شریک کنیم، به این صورت که حتی اگر فردی به اندازه خرید یک آجر توان دارد، در این امر مشارکت داشته باشد (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۹).

یعنی بیش از سی درصد مدارس خوزستان خطر آفرین هستند و نیاز به بازسازی سریع جهت تحصیل دانش آموزان در آن‌ها کاملاً ملموس است اما مسؤول نوسازی مدارس با کمال وقاحت فقط نظاره گر وضع خطرناک موجود است و هیچ اقدام سازنده‌ای از طرف او و معاونانش انجام نمی‌شود و افتخار می‌نماید که این‌چنین وضعی در احواز است حالا بماند که چه تعداد مدارس چادری و کانکسی.

حتی در خود مناطق حاشیه نشین شهر احواز، برپاست و این مدیران خوش نشین فقط به فکر گدایی کردن از مردم آن هم بنام پروژه‌های خیریه و تزریق اموال مردم به جیب خودشان است. سالانه میلیاردها تومن فقط در احواز و بنام تجهیز و نوسازی مدارس از مردم خیر (خیرین مدرسه ساز) گرفته می‌شود اما تغییرات قابل توجهی حتی در سطح شهر احواز مرکزی که تراکم جمعیتی دانش آموزی در آن زیاد است، احساس نمی‌شود انگار که حفظ این‌چنین وضعی با این‌همه مدارس که دارای وضعیت خطرناکی هستند و هر آن ممکن است اتفاقی ناگوار به وقوع بپیوندد، مهم‌تر از حفظ جان دانش آموزان و معلمان است و

عده ای از وجود این مسائل و مشکلات سود می برند و از این مسئله برای تمدید مدیریت شکننده و پرخطر خود سوء استفاده می کنند.

گویی که منصب و مسؤولیت از دیدگاه این افراد موروثی است و فقط نوع مسولیت باید تغییر یابد و همچنان تیپ مدیریتی خود را داشته باشند. وقلحت مسؤولین در احوالات به جایی رسیده که کم کاری ها و عدم برنامه ریزی ها را با بی خیالی تمام، توجیه می کنند و یا تقصیر مدیران قبلی که بسیار بی مسؤول تر از خودشان بودند می اندازند. با رفتن یک مسؤول و آمدن یک مسؤول دیگر فقط افراد عوض می شوند اما تغییری محسوس حاصل نمی گردد.

سعید ناجی معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری هرمزگان (استان جنوبی احواز): فضاهای آموزشی هرمزگان دچار بحران جدی است. ناجی در شورای آموزش و پژوهش با بیان اینکه بایستی روش‌های مختلف برای بهبود فضای آموزشی از طریق ماده ۱۸ شوراهای در استان را مورد بررسی مجدد قرار دهیم، گفته بود: مشکل فضای آموزشی در شهر بندرعباس و استان هرمزگان به صورت جدی احساس می‌شود و کم‌توجهی به ماده ۱۸ شوراهای آموزش و پژوهش که انبوهسازان را وادار می‌کند تا مطابق قانون در ساخت و سازهای بالای ۲۰۰ واحد، ساخت مدرسه و فضاهای آموزشی نیز انجام دهند، مورد کم‌توجهی قرار گرفته است.

وی می گوید: مجتمع صنعتی ورود کنند، بساط مدارس تخریبی و کپری استان برچیده می‌شود. استان هرمزگان دارای قریب به یک هزار و ۳۰۰ مدرسه تخریبی است که به اعتباری بالغ بر ۲۴۰۰ میلیارد تومان نیازمند است.

بیش از ۵۲ هزار واحد مسکن مهر در سطح هرمزگان وجود دارد که به ساخت مدارس نیازمند است که از این تعداد حدود ۲۰ هزار مدرسه

در شهرستان‌های استان است که به اعتباری بالغ بر ۱۵۰ میلیارد تومان نیازمند است و این در حالی است که حدود ۷۰ درصد منابع خیرین مدرس‌ساز به سمت مناطق شرق هرمزگان جهت مقاوم‌سازی مدارس تخریبی هدایت شده است.

بیشترین مدارس تخریبی هرمزگان در شهرستان‌های بندرعباس، میناب و رودان وجود دارد که بندرعباس با ۳۵۰ مدرسه تخریبی نیازمند تأمین اعتبار برای بازسازی، بهسازی، تعمیر و تجهیز است. بیش از ۴۰ مدرسه تخریبی، کپری، کانکسی و اجاره‌ای در شهرستان بشاگرد وجود دارد که بایستی بازسازی شوند که در این خصوص به همتی از سوی خیران مدرس‌ساز و مسؤولان استانی نیاز است.

هرمزگان دارای ده‌ها مجتمع صنعتی بزرگ و کوچک است و اکثر این غول‌های صنعتی در غرب شهر بندرعباس جا خوش کرده‌اند. اگر هر کدام از این شرکت‌های بزرگ صنعتی، نوسازی تنها سه مدرسه تخریبی را عهددار شوند، بساط مدارس تخریبی و کپری استان بر چیده خواهد شد (خبرگزاری فارس، ۱۳۹۸).

نویسنده می‌پرسد: چگونه است که معاون استاندار هرمزگان (استان جنوبی احواز) برای تامین مالی جهت تجهیز مدارس که جزء اولویت های هر انسان تحصیل در محیطی سالم است، دست به گدایی از خیرین و چپاول حیب مردم به بهانه های مختلف می‌پردازد و التماس مأبانه به شرکت‌ها و کارخانه‌های عظیم خاورمیانه که در بندرعباس وجود دارند، با ذلت و خواری، درخواست کمک و مساعدت می‌نماید. یعنی معاون استاندار استانی که مرکز کارخانجات صنعتی است، هیچ قدرت اجرایی ندارد و برنامه‌ای برای ساماندهی مشکلات پیش رو متصور نیست و فقط می‌خواهد تا مسائل به خودی خود حل و فصل شود.

این مافیابی که بر سرنوشت احواز و مردم احوازی سیطره دارد و ثروت های احواز را تاراج نموده و مردم احواز را هر روز بیشتر از روز قبل آن، محروم تر و محتاج تر ساخته و هیچ امکاناتی برای احوازی ها متصور نیست، چه کسانی هستند و هدف از اینهمه بحران آفرینی چیست؟

جواب این سؤال یک کلمه است و آن نظام استثمارگر حاکم ایران با سیاست های ضد انسانی که دارد برای تسلط بر احواز و ذخایر آن لحظه ای درنگ نمی کند و سیاست های خود را به پیش می برد. واقعا هر انسانی از این همه ناهماهنگی و بی نظمی و بی مسولیتی و ناتوانی در حل بدیهی ترین نیازها، وا می ماند و این افراد به ظاهر مسؤول و مدیر را به مانند نگهبانانی می داند که هیچ گونه اراده ای از خود ندارند. این دقیقا همان نگاه استثمارگرانه است که مدیران کلیدی احواز برای تاراج دارائی های مردم به کار می برند.

نماینده جنوب استان بوشهر (استان مرکزی احواز) در مجلس بیان می کند کمبود شدید مدرسه در جنوب استان بوشهر وجود دارد و زیرساخت ها جوابگو نیست. نماینده مردم شهرستان های دیر، کنگان، جم و عسلویه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به وضعیت کمبود شدید مدرسه در جنوب استان بوشهر گفت: این وضعیت زیرساخت ها جوابگوی نیازها نیست (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۸).

**ممنوعیت معلمان و کادر آموزش و پرورش از حق رأی در انتخاب
مدیر کل و معاونان**

یکی از نقاط ضعف که تاثیر مستقیم بر سرنوشت نظام آموزشی و دانش آموزان دارد نحوه انتخاب مدیر کل آموزش و پرورش استان و معاونان او است.

بناست جهت نخبه گزینی و برتر گزینی، کمیته‌ای از تمام معلمین و اجد شرایط تشکیل شود و همه افراد صلاحیت دار، طبق یک شرایط برابر بتوانند خود را معرفی نمایند و در یک انتخابات منصفانه و به دور از سیاست زدگی و تنها بر اساس شایستگی‌های فردی و کاری، رقابت ایجاد شود و فرد مورد نظر انتخاب گردد. در این راستا افراد بایستی برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت خود را ارائه نمایند تا گزینه بهتر جهت تصدی مقام مدیر کل و معاونان او انتخاب گردند اما آنچه در واقع در نظام آموزشی احواز اتفاق می‌افتد کاملاً عکس این قضیه است.

یک شخصی که عنوان نماینده مجلس را یدک می‌کشد می‌آید و تمام معادلات موجود را به هم می‌ریزد. او می‌آید تا گزینه‌های مدیران کل را از میان افراد مورد وثوق و مقربین خود بر می‌گزیند تا رقیبی برای انقاد و اعتراض علیه او نباشد و جهت تصدی نمایندگی برای دوره‌های بعدی او را یاری نمایند.

این یک توطئه سازمان یافته از طرف نظام حاکم ایران در سرزمین احواز است برای به زیر کشیدن سطح تحصیلات، اشاعه فقر و تنگستی و همچنین افزایش آمار افت تحصیلی است. حق انتخاب، حق طبیعی هر انسانی است که در دنیای مدرن امروزی زندگی می‌کند و این حق، برابر اجتماعی را به همراه خواهد داشت. در نظام‌های دیکتاتور مأبانه انتخابات صورت نمی‌گیرد و اگر بخواهد صورت پذیرد باید به سود سیاست‌های دیکتاتور تمام شود یعنی در یک کلام

انتخابات فدای انتصابات میشود و هر آنچه اتفاق می‌افتد انتصابات است و نه انتخابات.

گاهی در نظام‌های حاکم دیکتاتوری، حتی اقدام به ظاهر انتخابات، صورت نمی‌پذیرد و مستقیماً افراد مورد تایید خود را بدون توجه به توانایی و استعداد فردی و نوع جایگاه تعیین می‌نمایند و صدای‌های اعتراضی اگر باشد با برخوردهای شدید امنیتی مواجه میشود تا برنامه‌ها و خواسته‌های خود را عملیاتی سازند. این همان چیزی است که در واقعیت در احواز به وقوع می‌پیوندد.

مدیر کل آموزش و پرورش که باید دارای شخصیتی مستقل از سیاسی کاری و سیاست زدگی باشد و تمام نیرو و تمرکز خود را در راه بهبود بخشی مسائل آموزشی قرار دهد تا نتیجه مورد نظر در جهت شکوفایی سیستم آموزشی صورت پذیرد و با برنامه‌ریزی‌های بلند مدت و کوتاه مدت گام بردارد و نظام آموزشی متحول شود و نتایج پرباری را به همراه داشته باشد. اما در احواز با دخالت مستقیم نماینده‌های مجلس و معرفی افراد خودی، ضعیف‌ترین افراد به مدیریت می‌رسند.

سید جواد حسینی سرپرست وزارت آموزش و پرورش در جلسه شورای معاونان مطرح کرد: معلمان باید حق انتخاب مدیر مدرسه را داشته باشند.

سرپرست وزارت آموزش و پرورش گفت: در مدرسه محوری رعایت چند نکته مهم است از جمله اینکه معلمان حق انتخاب مدیر مدرسه را داشته باشند و مدیر مدرسه اختیار تأمین نیروی انسانی را داشته باشند و همچنین مدیر مدرسه بتواند مشارکت اجزا و ارکان مدرسه را ممکن سازد (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۸).

وضع در احواز، جور دیگری است. مدیر کل همانند وابسته‌ای در چنگال نماینده‌گان مجلس است و وجودش در این پست و مقام، معلول

علت وجودی نماینده هاست که اگر با آن ها ذره ای هماهنگ نباشد یا بخواهد از اهداف مورد نظر آنها تخطی نماید با مشکل تبدیل با گزینه ای دیگر روبروست. یعنی چوب نمایندگان مجلس همیشه بر سر مدیران کل کوبيده می شود تا دست از پا خطا ننمایند و نظر مخالف ندهند.

سیستم آموزشی که خواهان تحول بنیادین و حل مشکلات و معضلات ریشه ای و نیل به رشد و ترقی است، با وجود چنین مدیران نالائق و بی اثری می خواهد قافله‌ی نظام آموزشی را یدک بکشد و بار آن را به سر منزل مقصود برساند طبیعتاً هیچ جریان مثبتی به وجود نخواهد آمد بلکه مشکلات از شکلی به شکل دیگر تغییر خواهد یافت.

ناموفق بودن طرح‌های ترمیمی (کاهش افت تحصیلی) بدلیل نقص طرح‌های پیشنهادی و مهیا نبودن بستر مناسب جهت اجرا

سالانه دهها همایش و نشست جهت ترمیم نظام آموزشی احواز برگزار می‌گردد که منجر به ارائه راهکارهای خوش لعاب اما غیر عملیاتی می‌شود که حاصلی ندارد. عدم حصول نتیجه لازم با خاطر عدم بسترسازی جهت عملیاتی نمودن طرح‌های کپی شده است. طرح‌هایی که از مدارس اروپایی و ژاپنی برای برونو رفت از این معضل گفته می‌شود اما بدون توجه به پتانسیل‌های نظام آموزشی و سرمایه‌های

انسانی و امکاناتی، قصد کاربردی نمودن این طرح ها را دارند اما به جای حرکت رو به جلو در جا خواهند کویید.

بطحایی وزیر آموزش و پرورش می گوید: شکست طرح های تحول نظام آموزشی به دلیل بی توجهی است. وی گفت: تلاش های بسیاری از دهه ۶۰ تاکنون در حوزه تحول نظام آموزشی انجام شده اما اغلب این طرح ها به دلیل محور قرار ندادن مدرسه با شکست مواجه شده است.

سید محمد بطحایی در ادامه صحبت هایش: مدرسه رکن اصلی و کانون اساسی تعلیم و تربیت است؛ از این رو تا زمانی که نتوانیم به این گزاره جامه عمل بپوشانیم در سایر مولفه های تحول موفق نخواهیم بود.

وزیر آموزش و پرورش اظهار می دارد: اگر مهمترین تجهیزات، امکانات آموزشی و کمک آموزشی را فراهم و بهترین برنامه های درسی را طراحی کنیم تا زمانی که مدرسه به سمتی از مطلوبیت نرسیده باشد و مدیر به عنوان نقش رهبری آموزشی جای خود را پیدا نکند نمی توانیم توقع مدارس با کیفیت را داشته باشیم.

بطحایی افزود: اگر باور نکنیم که اهمیت مدرسه از ادارات آموزش و پرورش بیشتر است نسل ها پشت یکدیگر می آیند و می روند و باز مسئولان در فکر تحول در نظام آموزش و پرورش خواهند بود.

وی افزود: اکنون مدیر مدرسه، عوامل مدیریتی و معلمان که باید برنامه های آموزشی و پرورشی را اجرا کنند صرفا در نقش اجرا کننده محض هستند و تمامی رفتار هایی که در مدرسه باید صورت گیرد به آنها بخشنامه می شود.

وزیر آموزش و پرورش تصريح کرد: در چنین فضایی که مسائل مدام در حال تغییر است و مخاطب ما نسلی است که به سرعت باید

پاسخگوی سوال‌ها و نیازهای او بود، مدرسه به یک محیط کسل‌کننده تبدیل شده و شرایط به گونه‌ای می‌شود که معلم، مدیر و دانش‌آموز به زور به مدرسه می‌روند.

وی یادآور شد: مدرسه باید از زیر خاکستر تمرکز بیرون آید و این آتش که بر اثر تمرکز اداری ایجاد شده و خاکستر آن بر سر مدارس رسوب کرده و اجازه فعالیت به واحدهای آموزشی را نمی‌دهد باید کنار گذاشته شود تا این انفاق نیافتد تلاش‌های دیگر حوزه‌های تحولی به نتیجه نخواهد رسید.

بطحایی اضافه کرد: در راستای توجه به مدرسه محوری بر اساس سند تحول بنیادین وزارت آموزش و پرورش با همکاری جهاد دانشگاهی قرار است در دو هزار مدرسه به صورت آزمایشی نظام سنجش صلاحیت حرفه‌ای مدیران را به مرحله اجرا درآورد تا توانمندی مدیر مدرسه به عنوان رهبر آموزشی بیشتر نمایان شود (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۷).

در تحلیل صحبت‌های وزیر آموزش و پرورش که به تبیین نقاط ضعف و رفتارهای پرنقص سیستماتیک در وزارت آموزش و پرورش پرداخته است، ذکر این نکته حائز اهمیت بسیاری است و آن اینست که شخص وزیر که در صدر مرجع تصمیم گیری و هماهنگی است چگونه است که از این ضعف و زبونی که وزارت به آن دچار شده است و یقیناً وجود خود وزیر یکی از مسببان این وضعیت بغرنج است به خود می‌پیچد و به به دنبال راه حل مناسبی می‌گردد اما آن را نمی‌یابد. وزیر و معاونان او بخشن بزرگی از مشکلات سیستماتیک وزارت هستند که سال‌ها، به قوت خود باقی مانده‌اند. وجود این افراد به خودی خود سبب ساز بحران‌های بزرگی شده است که این خلاً قانونی در نحوه انتخاب و گزینش شخص وزیر و معاونان او و همچنین نحوه‌ی

انتخاب مدیران کل استان ها، بایستی بصورت ریشه ای بر طرف شود تا لطمات اساسی بیشتر نگردد.

بنظر نویسنده لزوم استقلال وزارت آموزش و پرورش از سیاست، در جهت ارتقای جایگاه آموزش و پرورش امری حیاتی و ضروری است. گفته های وزیر در یک جمله خلاصه می شود و آن اینست که محور حل تمام مسائل و مشکلات را در مدیران مدرسه می بیند حال آنکه مدیران مدارس را قادری انتخاب می کنند که همین کادر توسط همان وزیر انتخاب یا به بیان واضح تر منصوب شده اند.

برای بهبود وضع موجود لازم است از رأس هرم شروع نماییم و زمام امور وزارت را به افراد شایسته و با تجربه سپرد تا نسخه های صحیحی را برای درمان معضلات موجود بنویسند و از صرف هزینه های بیهوده در راه اجرای طرح های واخورد خودداری گردد و از هدر رفت انرژی و هزینه های جانبی جلوگیری شود.

تا زمانی که انتصاب وزیر بدون شناخت علمی و ارائه طرح های سازنده باشد و تنها بر اساس نگاه حزبی و سیاسی باشد تحولی بنیادین را شاهد نخواهیم بود. اجرای برنامه صلاحیت حرفه ای مدیران مدرسه در این هنگام، نه تنها کمکی به حل مسائل نخواهد نمود بلکه بحران آفرین هم خواهد بودو مشکلات نوینی را رقم خواهد زد.

صحبت های صریح و اعترافات واضح وزیر آموزش و پرورش در ارتباط با محور قرار ندادن مدرسه در صدر برنامه های نظام آموزشی و عدم توجه عامدانه به شخصیت معلم، دانش آموزان و مدرسه را نمایان می سازد که چه جریانی در ورای اجرای این طرح های ظالمانه پنهان است و اصول سیستم آموزشی را به ورطه نابودی کشانده است. تنها یک راه حل اساسی برای ایجاد تحول و تغییر ریشه ای و پایدار در ساختار وزارت وجود دارد و آن انتخاب دقیق و حساب شده ای ارکان

کلیدی سیستم آموزشی یعنی وزیر، معاونان وی، مدیران کل استان ها و نیز مدیران ادارات و مدارس از میان افراد وارسته و تحول خواه و هدف گذار برای ایجاد تحول است.

در غیر اینصورت اجرای هر طرح و برنامه ای کار به جایی نخواهد برد و به جای حل کامل و منطقی مسئله، معضلات را چندین برابر خواهیم کرد. تا مشکلات لایه های بالایی حل نشود نوبت به لایه های سطحی و پایینی نخواهد رسید.

یکی از معضلات تصمیمات سراسیمه وار، انتظارات بیهوده و بی اساس از معلم و دانش آموز است آن هم زمانی که میخواهند تا به مسؤول بالادست شان، لیاقت نداشته شان را به رخ بکشد. وقتی کلاس ها فرسوده باشند و تجهیز صورت نگرفته و از اولویت های یک کلاس درس سالم محروم است، مسولین امر، برنامه ای نوشته و برای اجرا توزیع می نمایند طبیعی است که نمی توانیم شاهد اتفاقی مثبت باشیم.

كمبود شدید معلمان و استحاله انرژی آنان بخاطر تدریس های دوتایی و خسته کننده

در احوالی به دلیل عدم برنامه ریزی صحیح و مدون در نظام آموزشی، معطل کمبود معلمین یکی از پرحاشیه ترین مشکلات مدارس احوالی است. مشکلی که نیاز به برنامه ریزی های بسیار دقیق و حساب شده و نیز اختصاص بودجه های لازم برای تامین نیروی کافی جهت استخدام و ورود معلمان با انگیزه و فعل در آموزش و پرورش احوالی است. بر طبق آخرین آمار موجود که در سایت رسمی اداره کل

آموزش و پرورش خوزستان (احواز شمالی) منتشر شده است کمبود ۱۸ هزار معلم فقط برای امسال در مدارس احواز شمالی اعلام شده است. کمبودی که به جای حل کامل مساله و استخدام نیروهای کارآمد در آموزش و پرورش رو به حفظ وضع موجود اما با ایجاد راه حل هایی موقت و مخرب می آورند که نتیجه آن جز شکست تحصیلی و ترک تحصیلی امر دیگری نیست.

استخدام نیروهایی به نام حق التدریس، سرباز معلم، معلم های دو نوبته و همچنین خرید خدمات ساعتی نه تنها مشکلی را حل نمی کند بلکه مشکلات موجود را چندین برابر می کند. مسولین به جای پرداختن به اصل موضوع، کمیت را فدای کیفیت می نمایند و برای ایشان فرقی نمی کند که بر سر دانش آموز و معلمی که با تمام توان کوشش می نماید چه می آید.

یوسفی نماینده مردم احواز مرکز در نشست مجمع نمایندگان خوزستان با وزیر آموزش و پرورش با بیان اینکه کمبود ۱۸ هزار معلم در خوزستان مشهود است، گفت: حقوق و مزایای معلمان افزایش یابد تا از مهاجرت آنها کاسته شود. یوسفی با ابراز نگرانی از کمبود معلم در خوزستان، بیان کرد: در استان خوزستان ۱۸ هزار نیروی معلم و ۳ هزار سرایدار کم داریم و بار این کمبودها بر دوش سایر فرهنگیان و نیروی انسانی افتاده است.

وی همچنین یادآور شد: در حاشیه شهر احواز با تراکم جمعیت و کمبود مدرسه و سیستم های سرمایشی مواجه هستیم و اگر بخواهیم با سیستم قطره چکانی آموزش و پرورش یا خیرین پیش برویم، نمی توان به افزایش کیفیت آموزش امیدوار بود (خبرگزاری ملت، ۱۳۹۹).

ادغام دانش آموزان در احواز نیز مشکل دیگری است که به خاطر نبود معلم کافی مجبور به ادغام دانش آموزان و شلوغی بیش از حد

کلاس می شوند تا جایی که سلط و ارتباط معلم با تک تک دانش آموزان امری سخت خواهد بود و کیفیت تدریس به پایین ترین حد خود خواهد رسید.

به گفته "مودت مدیر کل آموزش و پرورش خوزستان (احواز شمالی)؛ معرض کمبود معلم جدی است و با توجه به اینکه نقل و انتقالات در استان ما منفی است و سه هزار و ۳۸۵ نفر بازنیسته داریم، با در نظر گرفتن مجموعه ورودی و خروج نیروها با کمبود ۲ هزار و ۹۱ معلم در استان مواجه هستیم که اگر این آمار را به سال قبل اضافه کنیم، کمبود نیروی انسانی ما به ۱۸ هزار نفر می‌رسد. این کمبودها را از طریق دو نوبت کردن مدارس، استفاده از نیروهای حق التدریس شاغل و آزاد، سرباز معلم و فارغ التحصیلان دانشگاه فرهنگیان جبران و بخشی نیز در قالب تفاهمنامه و از طریق خرید خدمات از سوی وزارت آموزش و پرورش تامین می‌شود که ۵۰ هزار ساعت بوده و با کمک ۲ هزار نیروی ساعتی اجرایی خواهد شد که در حال عملیاتی شدن آن هستیم. (خبرگزاری شبستان، ۱۳۹۹).

استخدام های موقتی و به صورت قراردادهای کوتاه مدت و همچنین تفاهم نامه ای، نه تنها مشکلی را حل نخواهد کرد بلکه به دارویی موقتی می ماند که فقط علایم بیمار را علاج می بخشد و اصل بیماری علاج نخواهد شد. این نوع نگاه های سطحی به نظام آموزشی سبب دلسوزی و بی انگیزگی معلمان و دانش آموزان می‌شود.

مدارس استان بوشهر (احواز مرکزی) در زمینه کمبود معلم وضعیت مشابهی دارد و با کمبود ۲۱۰۰ معلم رو به رو است. در تاج معاون آموزش و پرورش استان بوشهر (احواز مرکزی) گفت: مدارس استان بوشهر برای آغاز سال تحصیلی پیش رو با کمبود ۲ هزار و ۱۶۶ معلم مواجه است.

وی، با اشاره به سال تحصیلی جدید و وضعیت معلمانان افزود: آموزش و پرورش استان بوشهر همانند دیگر استان‌ها با کمبود نیروی انسانی مواجه است که از طریق گوناگون این کمبودها جبران می‌شود در تاج با اشاره به جبران کمبود کادر آموزشی در مدارس استان بوشهر خاطر نشان کرد: با برنامه ریزی‌های صورت گرفته کمبود معلم در مقطع متوسطه از طرق مختلف از جمله حق التدریس شاغلان و بازنشستگان، خرید خدمات و برون سپاری و به کارگیری حق التدریس آزاد رفع می‌شود.

وی تصریح کرد: از این تعداد کمبود معلم در مدارس استان بوشهر ۵۰۰ نفر در دوره ابتدایی و یک‌هزار و ۶۶۶ معلم در دوره متوسطه می‌باشد.

در تاج بیان کرد: با عنایت به اینکه خروجی‌ها و بازنشستگان آموزش و پرورش در سال‌های اخیر بیش از ورودهای آن است مشکل نیروی انسانی به عنوان چالش جدی در آموزش و پرورش استان بوشهر مطرح است و علاوه بر کاهش نیروی انسانی هر ساله آموزش و پرورش استان بوشهر شاهد افزایش جمعیت دانش آموزی در سال‌های آینده می‌باشیم. (خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸).

در استان هرمزگان (احواز جنوبی) وضع آموزشی به مراتب بغرنج تر است. کمبود ۳ هزار معلم در هرمزگان (احواز جنوبی) وجود دارد. هاشمی پور مدیرکل آموزش و پرورش هرمزگان (احواز جنوبی) گفت: علیرغم استخدام هزار و ۷۰۰ نیرو در آموزش و پرورش هرمزگان همچنان با کمبود ۳ هزار معلم رو برو هستیم.

هاشمی پور با تأکید بر مدیریت و بهره وری بهینه از نیروی انسانی موجود استان، اظهارداشت: با توجه به کمبود بیش از سه هزار معلم و ضرورت تامین و پوشش کلاس‌های درس، به منظور افزایش پوشش

تحصیلی و برقراری عدالت آموزشی، سازماندهی نیروی انسانی به گونه‌ای انجام شده که حتی دورترین نقاط روستایی و مدارسی با جمعیت کمتر از پنج نفر دانش آموز نیز بدون معلم نباشد. (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۶).

فراکنی مسؤولین ادارات آموزش و پرورش در جهت حفظ پست‌های انتصابی

بارها مشاهده شده است که مسؤولین متولّ بـه ارائه آمارهای نادرست و غیر علمی می‌شوند تا بتوانند در جایگاه انتصابی خود باقی بمانند و معضلات و مشکلات موجود را در ذهن مخاطبان کوچک جلوه دهند تا خود را از جو انتقادات مردم دور نگهدارند.

میان آمار ادعایی ارائه شده با واقعیت‌های موجود تفاوت بسیاری است. اگر مطالعه دقیق‌تری صورت پذیرد آمار افت تحصیلی مدارس احواز بسیار بیشتر از میزان آمار اعلامی است. کمبود معلم در احواز نیز به مرتب زیادتر از آمار رسمی بیان شده است. آمارهای غیر علمی ارائه شده به سنگری می‌ماند که مسؤولین کنونی برای پوشش کم‌کاری‌ها و کاستی‌های خود به آن پناه می‌برند.

عدم برخورداری کافی مدارس احواز از معلمان حرفه‌ای به دلیل مشکلات زیست محیطی و مهاجرت آن‌ها به خارج از احواز

مطالعات نشان داده که هر ساله تعداد زیادی از معلمان احواز ترجیح می دهند برای فرار از استهلاک توان و آسیب های زیست محیطی مانند نبود آب شرب سالم، آلودگی هوا، نبود خدمات اجتماعی مطلوب و در دسترس و مشکلات عدیده ای دیگری، مجبور به ترک احواز و راهی شهرها و استان های بالاتر می شوند.

این معلمان فرهیخته ترجیح می دهند از احواز درخواست انتقال دهن و خود را از معرض برنامه ریزی های واخورده نجات دهند. گرچه در آمار انتقال و ورود و خروج معلمان گفته شده که از خروج معلمان احوازی جلوگیری می شود اما تحلیل داده های دقیق آمار ادارات چیز دیگری می گوید و همچنان این معضل به قوت خود باقی است و با فشار های زیادی که بر اداره کل وارد می آید مجبور به موافقت با آنان می شود.

نبود بستر مناسب برای اجرای برنامه ها و ایده ها در کلاس درس موجب ناکامی معلمان احوازی در محیط کار شده و آنان مجبور به سازگاری اجباری با مشکلات موجود می شوند به همین خاطر معلمان احوازی می خواهند تا خود را از ورطه بحران ساز نظام آموزشی رها نمایند.

کمبود ۱۸ هزار نفری معلمان در احواز و نبود راه حل قطعی و جایگزین برای این مساله سبب شده است تا این معضل تقویت گردد. استفاده از معلمان غیر حرفه ای و استخدام معلمان حق التدریسی شاغل و آزاد، تفاهم نامه ای، خرید خدمات ساعتی، سرباز معلم و قراردادی، تیشه به ریشه ای نظام آموزش و پرورش احواز وارد نموده و نبود راه حل بهتر، پایدار و قطعی در این راه، گویای غیر منطقی و غیر علمی بودن این طرح های واخورده و شکننده است چون شخصی که دوره های لازم آموزشی را طی نکرده و بدون مهارت آموزی وارد حرفه

ی معلمی می شوند، ضربات بزرگی را متوجه نظام تحصیلی می نمایند.

با وجود تمام مشکلاتی که این نیروهای غیرحرفه ای به نظام آموزشی وارد می آورند و با علم به تأثیر پذیری منفی سیستم تحصیلی از این طرح های غلط، تاکنون فقط احواز شمالی حدود ۱۸ هزار نیرو کمبود معلم دارد. اگر فکر صحیح جهت حل این بحران نشود، افت تحصیلی، افت اجتماعی را رقم خواهد زد.

کعبی نماینده مردم استان خوزستان در مجلس خبرگان رهبری در مورد معضل مهاجرت معلمان احوازی می گوید: آموزش و پرورش استان خوزستان وضعیت اورژانسی دارد/ درخواست مهاجرت معلمان از خوزستان به دیگر استان‌ها بالاست. وضعیت آموزش و پرورش خوزستان اورژانسی است و این عامل باعث تأثیر بر بخش‌های مختلف این استان شده است.

وی عنوان کرد: آموزش و پرورش در تولید امنیت نقش مهم و کلیدی دارد و از طرفی نقش مؤثری نیز در ایجاد نامنی دارد و وضعیت نامناسب آموزش و پرورش در استان نسبت به کشور از دلایل قرار گرفتن خوزستان در جایگاه اول نامنی است.

کعبی با تأکید بر اینکه آموزش و پرورش خوزستان رتبه ۲۸ را در کشور دارد، عنوان کرد: یک پنج‌جم جمعیت خوزستان دانش‌آموز هستند که معادل یک میلیون و ۴۹ هزار و ۴۵۸ نفر هستند.

کعبی تبیین کرد: زمانی که وضعیت فعلی آموزش و پرورش استان خوزستان اینچنین است، نمی‌توان از سند توسعه صحبت کرد، مدیریت کلان استان باید توجه جدی و ویژه‌ای به آموزش و پرورش و درخواست‌های معلمان داشته باشد.

وی تأکید کرد: هدفگرایی و داشتن برنامه‌های مناسب، تخصص‌گرایی، حذف فشارهای بیرونی بر آموزش و پرورش، کم کردن شکاف طبقاتی، توزیع عادلانه امکانات و ... از راههای برونو رفت آموزش و پرورش خوزستان از مشکلات و وضعیت فعلی است (خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷).

یوسفی نماینده مردم اهواز (احواز مرکزی) در مجلس با بیان اینکه کمبود ۱۸ هزار معلم در خوزستان (احواز شمالی) مشهود است، گفت: حقوق و مزایای معلمان افزایش یابد تا از مهاجرت آنها کاسته شود.

وی ابراز کرد: متأسفانه در تمام شهرهای خوزستان با مشکل آب و هوا و دریایی از کمبودها مواجه هستیم و همین باعث می شود که خیلی ها علاقه مند به خروج از استان باشند و امروز نیز شاهد کمبود ۱۸ هزار نیروی معلم هستیم. وی بر افزایش حقوق و ارائه مزایایا به معلمان شاغل در مناطق محروم خوزستان تاکید

وی اظهار کرد: باید ظرفیت خاص و چشمگیر برای مناطق محروم خوزستان در نظر گرفته شود تا معلمانی که در این استان با جان و دل کار می کنند و دغدغه ای جز افزایش کیفیت آموزش و پیشرفت و یادگیری دانش آموزان خود ندارند، خروج از استان برای آن ها جذابیتی نداشته باشد. (خبرگزاری ملت، ۱۳۹۹).

طبق گفته مهدی رفیعی سرپرست پیشین اداره کل آموزش و پرورش خوزستان پنج هزار و ۱۱۱ نفر

از معلمان خوزستان (احواز شمالی) تنها در سال ۱۳۹۸ از خوزستان انتقالی گرفتند (خبرگزاری علم و فناوری خوزستان، ۱۳۹۸).

چگونه است استانی که با کمبود ۱۸ هزار معلم روبروست و هیچ مکانیسمی جهت برونو رفت از این مساله پیش رو ندارد و با انتقال ۵

هزار نفر از نیروهای خود جهت خروج و انتقال از استان موافقت می نماید و برایش فرقی نمی کند که چه ضررها هنگفتی را متوجه سیستم آموزشی نموده است.

عدم تناسب محتوای درسی با نیازها، علائق و استعدادهای دانش آموزان

عدم تخصیص امکانات مناسب آموزشی و سردرگمی دانش آموزان به دلیل انتظارات غیر منطقی از او و عدم مطابقت کامل محتوای کتاب با نیازهای دانش آموزان، فاصله ها دو چندان شده است. تاکید بیش از حد نظام آموزشی بر حافظه محور بودن کتاب ها، از بروز استعدادهای دانش آموزی جلوگیری می نماید و از میزان رغبت و علاقه آنها به امر تحصیل می کاهد. مطالب درسی باید مطابق با خواستگاههای دانش آموزان باشد تا این طریق دانش آموز بتواند جایگاه واقعی خود را بیابد و با اراده ای راسخ در ترسیم آینده ای روشن پیش روی خود قدم بردارد.

تا زمانی که معیار ارزیابی و ارزشیابی در نظام آموزشی، بر مبنای حفظیات و مطالعه تئوری است و زمینه لازم جهت شکوفایی استعدادهای دانش آموزان وجود نداشته باشد، محتوای کتب به مانند تصاویر زیبایی خواهد بود که غیر قابل دسترس است.

مطلوب درسی باید با محیطی که دانش آموز در آن زندگی میکند نیز مطابقت نسبی داشته باشد تا دانش آموز خود را بیگانه از مطالب درسی نداند و آن ها را از خود بداند و علاقمند گردد چون تمام هدف و غایت از این مطالب، پایه گذاری و زمینه سازی صحیح و دقیق در جهت

اعتلای میزان فهم و توانایی دانش آموزان و همچنین بروز استعدادهای نهفته‌ی آن‌ها است.

سیستم آموزشی موفق بایستی بتواند مشارکت هر چه بیشتر دانش آموزان را تسهیل نماید و با ایجاد مسؤولیت‌های کوچک‌اما هدفدار، آن‌ها را ترغیب به قبول مسؤولیت نماید و تلاش نماید تا حس مسؤولیت پذیری اجتماعی و فردی در آن‌ها نمود پیدا کند.

اولویت اصلی کشورهای پیشرفته صنعتی در آموزش و پرورش یاد دادن مهارت‌های زندگی است تا فرد با اتکا به دانسته‌ها و آموخته‌های خود توان ادراه زندگی و حضور در جامعه را داشته باشد.

اهداف ایجاد نظامهای آموزشی در دنیا توجه به آموزش و یادگیری است. یادگیری که منجر به دانستن و عمل کردن و زندگی بهتر باشد.

اولویت اصلی کشورهای پیشرفته صنعتی در آموزش و پرورش یاد دادن مهارت‌های زندگی است تا فرد با اتکا به دانسته‌ها و آموخته‌های خود توان ادراه زندگی و حضور در جامعه را داشته باشد. براین اساس به مرور زمان نگرش آنها بر مدارس و تعلیم و تربیت از حالت کتابی و القاء محفوظات و فرمول‌ها خارج شده و تلاش دارند بیشتر خود اتکایی، شغل و کارآفرینی و شاد زیستن و... را آموزش دهند (خبرگزاری صدا و سیما، ۱۳۹۷).

از دیاد آمار بیکاری در احواز و تاثیر منفی آن بر روحیه‌ی و معنویات دانش آموزان

افزایش بیشمار جامعه بیکاران در احواز سبب دلسربدی قشر دانش آموزی می‌شود چون آینده‌ای شکوفا برای آنها قابل تصور نیست. احواز که دارای غنی ترین منابع فسیلی و آبی جغرافیای ایران است،

جوانان آن از بیکاری مفرط و پایدار رنج بسیاری را متحمل شده‌اند. تبعیض نژادی و همچنین ترجیح نیروهای مهاجر بر بومیان منطقه سبب شده است تا وضع جویندگان کار روز به روز، رو به و خامت بیشتر بنهد. از دیاد بیکاری و عدم توجه به این مساله، آمار خودکشی در میان جوانان عرب احوازی را نیز بالا برده است.

سید حمید پور محمدی معاون اقتصادی و هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور در مورد نرخ بیکاری می‌گوید: نرخ بیکاری در خوزستان به ۱۴ درصد رسید.

معاون اقتصادی و هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور با اشاره به اینکه استان خوزستان در گذشته از نرخ بیکاری تک رقمی برخوردار بوده است، گفت: نرخ بیکاری استان در حال حاضر ۱۴ درصد است که نشان دهنده رشد آن در سطح کلان است وی با بیان اینکه استان خوزستان دارای ۲ نقطه آسیب‌پذیر در حوزه‌های بیکاری و مهاجرت است، گفت: بررسی‌ها نشان می‌دهد که جمعیت روستایی استان کاهش چشم‌گیری داشته است. این مقام مسئول در سازمان برنامه و بودجه کشور ادامه داد: روستاهای استان نسبت به شهرها از شرایط بدتری در زمینه بیکاری برخوردار هستند و علاوه بر این باید به بخش قابل توجهی از جمعیت فاقد شغل در بین افراد فارغ التحصیل از دانشگاه‌های استان نیز اشاره نمود به واسطه مهاجرت‌های صورت گرفته، جمعیت روستایی استان، رشد منفی ۱۷ درصد را نشان می‌دهد (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸).

انعکاس این سیکل منفی باعث ترس از آینده و عدم رغبت به درس و مدرسه می‌شود چون دانش آموزان واقعیات جامعه را کاملاً درک و انگیزه خود را از دست داده‌اند.

بر طبق صحبت های رئیس سازمان برنامه و بودجه استانداری خوزستان (احواز شمالی) خوزستان در سال ۱۳۹۷ رتبه دوم بیکاری را در جغرافیای ایران دارد. در ذیل صحبت های حاجتی، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان خوزستان را می آوریم تا عمق قضیه بر همگان روشن گردد.

حاجتی: خوزستان (احواز شمالی) رتبه دوم بیکاری را در کشور دارد.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی خوزستان (احواز شمالی) با اشاره به رتبه دوم خوزستان در کشور از نظر نرخ بیکاری گفت: آمار وحشتناک خودکشی در شهرستان های استان به ویژه شهرستان هایی که آمار بیکاری بیشتری دارند را در چند ساله اخیر مشاهده کردیم. امید حاجتی در پانزدهمین جلسه کارگروه تخصصی اشتغال خوزستان (احواز شمالی) که دوم اسفند ماه ۱۳۹۷ در احواز مرکز برگزار شد، اظهار کرد: در بحث برنامه های حمایتی حوزه اشتغال، فکر می کنم ما در حوزه بحث های حمایتی یک خطای استراتژیک مرتکب شده ایم آن هم این است که حمایت ما با محوریت ایجاد اشتغال در حال انجام است یعنی فراموش می کنیم که اشتغال پایدار، اشتغال تولید محور است. تولید پایدار نیز تولیدی بازار محور است.

وی افزود: در استانی مانند خوزستان که ساختارش به شکلی است که مزیت های آن عمدها در صنایع بزرگ است سرمایه گذاری ها هیچ تناسبی با حوزه اختیارات بانکی در استان ندارد. ما حتی امکان این را نداریم که منابع خودمان را در حوزه مزیت هایمان جهت دهی کنیم تا از طریق مزیت های پایدار در استان بتوانیم به تولید پایدار و نهایتاً اشتغال پایدار در وضع موجود برسیم.

حاجتی تصریح کرد: سال ها است این مساله را می گوییم اما هیچ تمرکز زدایی از مرکز صورت نمی گیرد و حتی بر عکس نیز عمل می کنند و در برخی حوزه ها شاهد این هستیم که اختیارات کمتر می شوند. او اضافه می نماید که: انتظار چندانی نباید از مدیران استانی داشته باشید تا بتوانند در راستای برنامه های تولید اشتغال ملی حرکت کنند.

وی ادامه میدهد: گفته شد خوزستان (احواز شمالی) از نظر تولید ناخالص دومین استان کشور است. این دوم بودن هیچ تناسبی با وضعیت بیکاری استان ندارد چراکه تمام ماموریت هایی که در استان دنبال می کنیم همه در جهت مشکلات ملی است و کمتر به مشکلات استانی توجه می کنیم. گفته شد اقتصاد ما بیشتر دولتی است این نیز نشان می دهد هر وقت دولت دچار مشکل شده است مشکلات استان به شدت افزایش داشته است.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی خوزستان (احواز شمالی) ادامه داد: طبق آمار رسمی در سال ۹۶ ما رتبه سوم بیکاری کشور را پیدا کردیم. در سال ۹۷ بر اساس طرح آمارگیری اشتغال فصلی در تابستان رتبه ما رتبه دوم کشور بود. اگر به همین منوال پیش برویم رتبه یکم را کسب می کنیم. نتیجه این مسائل این می شود که ما در آمارهای تحت پوشش بهزیستی رتبه یک کشور و در آمارهای تحت پوشش کمیته امداد رتبه ۶ کشور را داریم. نتیجه این می شود که آمار وحشتناک خودکشی در شهرستان های استان بویژه شهرستان هایی که آمار بیکاری بیشتری دارند را در چند ساله اخیر مشاهده کردیم.

حاجتی در ادامه صحبت هایش: شهرستان های فلاحیه (شادگان) و مسجد سلیمان جزو شهرستان هایی هستند که بالاترین نرخ بیکاری را دارند. با ابزارهای استانی که در اختیار ما است چندان نمی توانیم

مشکلات را حل کنیم. هر وقت نیز می خواهیم سرمایه گذاری کنیم در جایی مجموعه نفت اجازه سرمایه گذاری نمی دهد و می گوید کل احواز در حوزه نفتی است. همه احوازی ها باید از احواز و خوزستان (احواز شمالی) خارج شوند یا باید امکان سرمایه گذاری به ما داده شود.

وی می افزاید: در کنار برنامه های روتین کشور برای شهرستان هایی که شرایط ویژه ای دارند و دارای نرخ بیکاری بالای ۴۰ درصد هستند باید برنامه ویژه ای دیده شود. برای مناطق نفت خیز کشور نیز امتیازی از محل منابع نفتی قائل شوید (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۷).

جناب حاجتی، اولاً اگر مردم نباید هیچ انتظار خاصی از مسئولین داشته باشند پس برای حل بحران ها و مشکلات شان به کجا مراجعه کنند.

اعتراضات تکان دهنده‌ی این مسؤول کلیدی نظام در احواز، حقیقت را برای ما کاملاً روشن می سازد که مافیا و سیستمی خاص در پشت تمام مشکلات بوجود آمده در احواز است که اهداف آن استثمار ثروت های طبیعی و تاراج آن ها به نفع نظام حاکم و با هماهنگی و دستور مستقیم خود نظام در حال اعمال و پایه ریزی است.

با کمی تأمل کاملاً متوجه خواهیم شد که مسئولین نظام در احواز، وضعی را بوجود آورده اند که حتی خودشان نمی دانند در کجا هستند و جایگاهشان چیست و ریشه‌ی اینهمه بی نظمی و در هم ریختگی را نمی دانند که از کجا نشأت می گیرد و با تحریر، مسائل پیش رو را نظاره گر هستند.

این برخوردها که با وقاحت تمام از سوی مسئولین و بدون در نظر گرفتن نتایج زیانبار این طرح ها و برنامه ها صورت می پذیرد، منجر به ایجاد بحران های شخصی، هویتی، دینی و اجتماعی در افراد جامعه میشود که برای جبران آن هزینه های بسیاری را باید متحمل شد.

براساس اعلام مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری هرمزگان (احواز جنوبی) در فصل پاییز ۳ و ۲ دهم درصد افزایش یافته و به ۱۳ و نیم درصد رسیده است.

پایگاه اطلاع رسانی مرکز آمار ایران اعلام کردکه نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر هرمزگان (احواز جنوبی) در فصل پاییز در سال گذشته ۱۰ و ۲ دهم درصد بوده است.

نرخ مشارکت اقتصادی هم از ۴۳ و ۶ دهم درصد در پاییز ۹۷ به ۴۷ و چهار دهم درصد در پاییز امسال رسید و نسبت اشتغال از ۳۹ و یک دهم درصد در پاییز ۹۷ به ۴۱ درصد در پاییز سال جاری رسید.

همچنین نرخ بیکاری در جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در این استان با افزایش سه و سه دهم درصدی از ۱۰ و ۲ دهم درصد در پاییز پارسال به ۱۳ و نیم درصد در پاییز امسال رسیده است.

در این بازه زمانی نرخ مشارکت اقتصادی این جمعیت هم از ۳۸ و یک دهم درصد به ۴۱ درصد و نسبت اشتغال از ۳۴ و ۲ دهم درصد به ۳۵ و نیم درصد افزایش داشته است. نسبت اشتغال به معنای نسبت جمعیت شاغل به جمعیت در سن کار ضربر ۱۰۰ است.

طبق گزارش مرکز آمار از میان ۲۷ میلیون و ۳۳۹ هزار نفر جمعیت فعال کشور، دو میلیون و ۸۹۳ هزار نفر بیکارند و پاییز امسال از ۳۱ استان کشور، نرخ بیکاری در ۱۴ استان افزایش یافته که هرمزگان هم جزو آنهاست (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸).

انتظار عدم موفقیت تحصیلی و پیشداوری های غلط معلمان از دانش آموزان سبب دلسربی محیط آموزشی می شود و موجب بروز بی انگیزگی دانش آموزان می شود.

معلم حلقه وصل کلاس و اداره است و باید بتواند با همه شاگردان ارتباط برقرار نماید و از پیشداوری های منفی بپرهیزد و در کلاس فضای رقابتی سالم ایجاد نماید تا دانش آموزان، استعدادهای خود را شکوفا نمایند و با انگیزه بیشتری بر سر کلاس درس حاضر شوند.

معلم باید بر اساس میزان هوش و توانایی دانش آموزان از آنها تکايف درسی بخواهد و در بروز مثبت توانایی های آنها مساعدت نماید. یکی از تکنیک های موثر در ارتباط خوب برقرار نمودن، خوب گوش دادن است اگر معلمی بخواهد در کارش موفق شود قبل از آنکه سخنران خوبی باشد باید شنونده خوبی باشد و با شنیدن حرف های دانش آموزان است که می توانیم ارزیابی دقیقی از روحیات و خواستگاه هایشان داشته باشیم.

مهارت شنیدن در ایجاد ارتباط پایدار میان معلم و دانش آموزان تاثیر بسزایی دارد بکارگیری صحیح مهارت شنیدن به طرف مقابل احساس ارزشمندی می دهد و شخصیت او را کامل و مملو از آرامش می نماید. شنیدن مطالب دانش آموزان در مدارس و مراکز آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است چون ابزاری مناسب برای تشخیص و درمان بسیاری از بیماریهای رفتاری و روانی در دانش آموزان است.

مهارت شنیدن، یکی از ابزارهای مشکل‌شناسی در مدارس است که دارای اهمیت بسزایی می باشد. مهارت خوب شنیدن، به عنوان نشانه‌ای از پذیرش و احترام است که به طرف مقابل، حس ارزشمندی می بخشد و فراگیران را بطور مضاعف انگیزه دار می نماید. هدایت

رو به رشد دانش آموزان از راه کنترل احساسات و حل بحران های درونی و بیرونی امکانپذیر است.

معلم نمونه، معلمی است که با تمام فشار های سنگینی که از اداره و مدیریت آن بر دوش می کشد بتواند ارتباط سالم خود را با دانش آموزان همچنان حفظ نماید و رسالت انسانی خویش را محقق سازد.

یکی از ثمره های مهارت خوب شنیدن، برانگیختگی استعدادهای نهفته دانش آموزان است که این مهارت، می تواند زمینه ظهور استعدادهای ذاتی و اکتسابی شاگردان را سبب گردد و دانش آموزان بتوانند با تمام توان در راه کسب علم و تحصیل قدم نهند.

مهارت شنیدن، راهی برای قضاوت و ارزشیابی درست از عملکرد و نحوه رفتار دیگران است. مهارت مهم شنیدن آنقدر حائز اهمیت است که توضیحات و صحبت های فراگیران از بروز قضاوت های نادرست و پیشداوری های غلط جلوگیری می نماید. شنیدن فعل یکی از روشهایی است که منجر به کسب مهارت شنیدن می شود. مهارت شنیدن فعل، فاکتور اساسی در ارزش گذاری افراد است چون بر کیفیت روابط با دیگران اثر مستقیم می گذارد.

شنونده خوب کسی است که بدون پیش زمینه و پیشداوری های مغرضانه، سخنان افراد را بشنود و بدنبال موضوعی جالب و زمینه ای خاص در کلام دیگران نباشد، بلکه به دنبال معنا، مفهوم و ارزش کلام بگردد. شنونده فعل از قضاوت سریع اجتناب می ورزد، به جای قضاوت روی چند کلمه اول گوینده، تمام گفته های او را می شنود و روی تمام کلمات گفته شده متمرکز می شود تا مفهوم واقعی کلام او را دریابد. معلم، دریابی از مهارت ها و تجرب مفید و غنی است که نظام آموزشی اگر بستر مناسبی برای کاربردی نمودن آنها بوسیله ی معلمان فراهم نمایند تغییرات و تحولات شگرفی را شاهد خواهیم بود.

شیوه های نامناسب تدریس معلمان و آشفتگی های روحی روانی در کلاس و اثرات آن بر افت تحصیلی

انتخاب نوع روش تدریس مناسب و نحوه ارائه آن در کلاس درس حائز اهمیت بسیاری است. به طور کلی دو نوع روش تدریس وجود دارد یک نوع روش قدیمی و سنتی که فقط مبتنی بر پایه‌ی محفوظات و مکتوبات است و دانش آموزان نقش ثابتی دارند و آن هم اینست که مطالب ارائه شده توسط معلم را نوشته، حفظ و خود را برای امتحان آماده سازی نمایند. این روش بخاطر تکراری بودن مراحل تدریس، بسیار خسته کننده و ملال آور می‌شود و دانش آموزان مجبورند مطالب خشک درسی را به حافظه بسپارند و مطالب را بصورت عملی و خلاقانه نمی‌آموزند.

روش دوم، روش تدریس نوین است که دانش آموزان، نقش و فعالیت بیشتری در آن دارند و با مشارکت خلاقانه‌ای که این روش در اختیار دانش آموزان قرار می‌دهد، زمینه‌ی بروز استعدادها و توانایی‌های دانش آموزان را فراهم می‌سازد. در این روش، معلم بعنوان عضوی از یک پروژه آموزشی است، که دانش آموزان با تکیه بر خلاقیت و تفکر اشان، بتوانند راه حل‌های مناسبی برای خیلی از سوالات مطرح شده بیابند نوع نگاه معلم به تدریس در تشخیص و تعیین روش تدریس مناسب و جذاب بسیار مهم است

و در نتیجه ایجاد و پیشرفت محیط سالم تدریس است که حس کنجکاوی و خلاقیت دانش آموزان برانگیخته می‌شود. معلمان باید متوجه این نکته باشند یادگیری واقعی صرفاً بخاطر سپردن مطالب نیست، بلکه

یادگیری واقعی زمانی اتفاق می‌افتد که دانش آموز باید در ارتباط موضوع درسی مواد و ابزار قابل لمس داشته باشد و بتواند مطالب را در عمل نیز ببیند و آنها را تجزیه و تحلیل کند. در این صورت کودک مطالب را بهتر فرا می‌گیرد و انگیزه و کنجکاوی او تحریک می‌شود بنابراین معلم باید برای برانگیختن فعالیتهای مورد نظر خود از رغبت‌های طبیعی دانش آموزان استفاده کند و آنها را وادار نماید تا از روی رغبت و علاقه فعالیت نمایند و خلاقیت آنها را پرورش و شکوفا نماید.

سیستم ناکار آمد ادارات آموزش و پرورش در احواز و ازدیاد افت تحصیلی

سیستم اداری در آموزش و پرورش، یک سیستم کهن، فرسوده و ناکارآمدی است و تا این سیستم تغییری در خود ایجاد ننماید و اینگونه به حال خود رها شود به نتایج مطلوب نخواهد رسید. همراستا با نیازهای کنونی جامعه دانش آموزی حرکت کردن و تامین پیش‌نیازهای آینده آنان بسیار مهم است.

به باور بسیاری از کارشناسان سیستم آموزشی در ایران در حال تباہ کردن نسل هاست. یکی از فاجعه بارترینویژگی های نظام آموزشی در ایران، سخت و غیرمنعطف بودن آن است به گونه ای که نمی‌تواند تن سنگین و تنبل خود را در واکنش به آنچه در جامعه می‌گذرد تکان دهد و اقدام مناسب انجام دهد.

چرا پیش نمی‌رویم؟ یا آن گونه که مطلوب است جامعه ایران پیشرفت نمی‌کند؟

پاسخ این سؤال را باید در حوزه های مختلفی جست و جو کرد ولی اگر مرحله به مرحله کاوش کنیم نهایتاً به ام المصائب می‌رسیم که تا

تحولی در آن صورت نگیرد، در بر همان پاشنه دیرین خواهد چرخید و آن، سیستم آموزشی کشور است.

سیستم آموزشی در ایران، به طرز آشکاری در حال تباہ کردن نسل هاست و این روند سیاه، دهه هاست که به شکل معاصر ادامه دارد. منظور البته کسانی که در سیستم آموزشی کار می کنند، مانند معلمان، استادان و مدیران نیست بلکه سخن بر سر این است که سیستم، ناکارآمد است و حتی بهترین معلمان و استادان نیز نمی توانند در درون این سیستم فشل، کارآمدی خود را به طور کامل و نهادینه شده بروز دهند. یکی از فاجعه بارترین ویژگی های نظام آموزشی در ایران، سخت و غیرمنعطف بودن آن است به گونه ای که نمی تواند تن سنگین و تنبیل خود را در واکنش به آنچه در جامعه می گزرد تکان دهد و اقدام مناسب کند. نکته اینجاست که سیستم عریض و طویل آموزشی به حدی گند و سنگین است که نمی تواند همراستا با نیازهای کنونی، عکس العمل نشان دهد، چه رسد به پیش بینی نیازهای آتی؟ (سایت تحلیلی خبری عصر ایران، ۱۳۹۵).

به بیان بهتر، سیستم آموزشی تعریف شده در جغرافیای ایران، توان ایجاد تغییر و تحول سازنده و ریشه دار که مطابق با تغییرات روز دنیا و یا حتی منطقه است را ندارد چون بنیان و اساس نظام آموزشی بر پایه محفوظات بنا نهاده شده است و این مساله از هر خلاقيت و شکوفایی جلوگیری می نماید و افکار فرسوده که سیستم اداری را تعریف نموده توان مقابله با تغییرات و تحولات جدید را ندارد و ترجیح می دهد با همان شیوه های قدیمی و کهنه با مسائل پیش رو روبرو گردد و برای دانش آموزان ارزش و اعتباری جهت تعیین سرنوشت خویش نمی بیند. تنها معلوماتی قدیمی با ادبیاتی کهنه تر بیان می شود و سیستمی فرسوده بر سر امور آموزشی حاکم است.

تجزیه تحلیل های کلیشه ای و بدون مبنای علمی مسؤولین و افت تحصیلی در احواز

مدیران انتصابی ادارات در نظام حکومتی ایران، جهت تصدی مناصب، فقط روابط خرج می نمایند و از راه باندباری و روابط، یک شبه صاحب منصب می شوند و در بالاترین مرتع تصمیم گیری قرار می گیرند.

همیشه حرف هایی کلیشه ای و بدون مبنای علمی و فقط برای رفع تکلیف و شانه خالی کردن از بار مسولیت می گویند تا به زعم خود جامعه را مدیون اقدامات بیهوده خود نمایند، همان اقداماتی که هیچ وقت عملی نشد و نتیجه اش جز پسرفت در تمام زمینه ها، چیز دیگری نبوده و نیست.

mafای مخوف تصدی مناصب در احواز ، که به سفارش خود نظام حاکم، پایه گذاری و راه اندازی شده است، از نزدیکترین افراد به خود برای تصدی مناصب استفاده می کند و با برچسب زدن های بی اساس به افراد شایسته، دارای تعقل و برنامه ریزی، دلسوز و وظیفه شناس، آنها را به انحصار مختلف از صحنه به کناری می نهند تا تنها در میدان یکه تازی نمایند و برنامه های خاص خود را به اجرا بگذارند.

در این بخش از پژوهش، قسمتی از صحبت های کاملاً شعاری مهدی رفیعی را می آوریم که در سال ۱۳۹۸ سرپرست اداره کل آموزش و پرورش احواز بود. صحبت های وی ، گواهی کاملاً مستندی بر تحلیل های اینجانب می باشد که مسؤولین نظام در احواز به جای حل واقعی و عملی مسائل آموزشی، فقط به دنبال عرضه اندام سیاسی هستند تا

از مناصب خود سکوی پرتابی بسازند و از این راه به اهداف غیر انسانی خود برسند.

در زیر حرف‌های مربوط به رفیعی می‌آید که به خوبی عمق منجلاب نظام آموزشی احواز را به روشنی بیان می‌نماید:

رفیعی: راه برون رفت از مشکلات خوزستان (احواز شمالی) توجه به آموزش و پرورش است.

بدون شک راه برون رفت از مشکلات استان خوزستان (احواز شمالی) در آموزش و پرورش خلاصه می‌شود. هزینه‌هایی را متحمل می‌شویم اما در زمینه آموزش و پرورش سرمایه‌گذاری نمی‌کنیم. امروز آموزش و پرورش به دغدغه اصلی استان تبدیل شده است امید است این امر مقدمه و سرآغاز محکمی برای تقویت آموزش و پرورش استان باشد.

وی گفت: خوزستان با کمبود ۱۶ هزار نیروی انسانی مواجه است، نیروهایی که وارد آموزش و پرورش می‌شوند باید استانداردهای لازم را داشته باشند. اگر در جامعه با محرومیت مواجه هستیم باید در نگاه با محرومیت مواجه باشیم، توجه به نقاط محروم از دیگر اقداماتی است که در دستور کار قرار گرفته چراکه در برخی از مناطق عدالت آموزشی به خوبی رعایت نشده است.

اگر طلایی ترین برنامه‌های آموزشی را از خارج وارد مدارس کنیم اما مدیریت خوبی نداشته باشیم نمی‌توانیم موفق شویم. او ادامه می‌دهد که آموزش و پرورش مسیری را باید طی کند که این مسیر از طریق سند تحول بنیادین مشخص شده است و ماموریت این دستگاه در سند به طور کامل تشریح شده لذا باید زمینه ماموریت‌های آموزش و پرورش تعریف شود.

وی با بیان این که آموزش و پرورش مهمترین نهاد تعلیم و تربیت عمومی است گفته: آموزش و پرورش باید روی تعلیم و تربیت عمومی کار کند چراکه تعلیم و تربیت تخصصی در دانشگاه فرا گرفته می شود، تعلیم و تربیت عمومی همان چیزی است که ما از فرزندان خود انتظار داریم و خواهان این هستیم فرزندانی مسؤولیت پذیر، منظم، متفکر، دارای روحیه کار گروهی، تعاملی، شاد، حافظ محیط زیست و... داشته باشیم.

سرپرست آموزش و پرورش خوزستان با بیان این که تعلیم و تربیت رسمی عمومی در ۶ بخش در سند تحول بنیادی مشخص شده و آموزش و پرورش باید در این زمینه گام بردارد گفت: تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی یکی از ماموریت‌های اصلی آموزش و پرورش است و از روسای آموزش و پرورش شهرستان‌ها، فرمانداران می‌خواهیم در شورای آموزش و پرورش شهرستان خود به این نکته توجه بیشتری نمایند.

سرپرست آموزش و پرورش خوزستان دقیقاً اشاره می‌نماید که: متاسفانه در مدارس ما تربیت علمی و فناورانه دچار تنزل شده است در حالی که باید در این تربیت دانش آموزان به سمت پژوهش، تحقیق و مطالعه بروند، در واقع در تربیت علمی باید به مسائلی بیشتر از یک نمره توجه شود و خرد جمعی و تفکر گروهی را به دانش آموزان بیاموزیم.

وی تربیت سیاسی را از دیگر ماموریت‌های آموزش و پرورش دانست و گفت: بحث مطالبه و شناخت حقوق شهروندی از مسائل مهمی است که باید به دانش آموزان خود بیاموزیم، در تربیت سیاسی باید آزادی‌های مشروع دانش آموزان را در مدرسه به رسمیت بشماریم.

وی گفت: باید پرهیز از نگاه قومیتی را در تربیت سیاسی و اجتماعی دانش آموزان بگنجانیم و مدارس را به محل محبت و وفاق تبدیل کنیم (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸).

اما با نگاهی تیزبینانه، به خوبی در خواهیم یافت که در احوال عملا عکس این شعارها بوقوع پیوسته و نتیجه‌ها و آمارها گویای نتایجی کاملاً متناقض با حرف‌های رفیعی سرپرست سابق آموزش و پرورش خوزستان (احواز شمالی) دارد. وقتی که دانش آموز از بدیهی ترین حق خود که تحصیل در یک محیط سالم است، محروم می‌شود چگونه است که یک شخص به خود جرأت میدهد و چشم‌های خود را عامدانه به روی حقیقت می‌بندد و بی خیال از کنار آن‌ها می‌گذرد و حرف‌های توهم زا بر زبان جاری می‌سازد که در ظاهر زیباست اما در عمل که نگاه می‌کنیم جز تیشه به ریشه زدن‌های قاصدانه و عامدانه این افراد به نظام آموزشی احوال، چیزی ملاحظه نمی‌کنیم.

از سندی حرف به میان می‌آورد که تاکنون هیچ بستر عملیاتی برای آن تعریف نشد و با انتقادهای بسیار گسترده همراه است و از آن فقط یک نام ذکر می‌شود.

در اینجا ذکر این نکته بسی مهم است که با وجود اعتراف به سوء مدیریت‌های قبلی و عدم وجود راهکار علمی برای حل مسائل، از ادبیات رنگین استفاده می‌کند تا بتواند به هدف خود یعنی از از سرپرستی به مدیر کلی برسد و تقصیرها را گردان مدیران اسبق بیاندازد و خود را تبرئه نماید گو اینکه از جای دوری آمده و از بطن امور کاملاً بی خبر است در صورتی که خود این فرد یکی از اساسی ترین مشکلات است چون با قبول مسولیتی که در توانش نیست نه تنها بار خود را سنگین کرده بلکه خود به عاملی برای ضربه زدن به ریشه و بنیه علمی نظام آموزشی بدل شده است.

چرا نظام حاکمیتی ایران، ارزیابی دقیقی از عملکرد مسؤولین نیابتی خود در احواز ندارد و یا اگر اطلاع دارد و اقدامی نمی کند حتما افت تحصیلی و عقب افتادگی های احواز، طرح خود نظام حاکم ایران برای استحاله ی سیستم آموزشی احواز است.

استانی که از بابت نمره در پایین ترین سطح میان همه استان ها قرار دارد چگونه می توانیم از دانش آموزان انتظار ورود به زمینه های پژوهشی را داشته باشیم.

قصد رفیعی از صحبت هایی همراه با اعتراف های آگاهانه و هجمه به هیکل نحیف نظام آموزشی جز تثبیت شخصیت خود و اقناع فریبینده رأی عامه و نمایندگان و رسانه ها جهت تصدی عنوان مدیرکل آموزش و پرورش احواز به بهای فدا شدن آینده ای دانش آموزان و بی رمق شدن معلمان دلسوزخته و حکمرانی خواسته های ننگین این افراد چیز دیگری نیست.

کسانی که تمام تلاش خود را جهت رسیدن به یک پست خاص صرف می کنند و با افکار فرسوده خود می خواهند حرف های به ظاهر روشنفکرانه و جذابی برای گفتن داشته باشند، اساسی ترین بحران را رقم زده اند. چون به مسؤولیت نگاهی مسؤولانه ندارند بلکه نگاهشان به مسؤولیت، نگاهی ابزاری جهت رسیدن به سر منزل مقصود است. یعنی از منصب، سکوی پرتاب سیاسی و اجتماعی برای خود می سازند تا از این طریق به مافیایی که آن ها آورده، خوش خدمتی نمایند.

در ادامه مبحث به این مسائل خواهیم پرداخت که چرا نظام حاکم ایران، برای تصدی گزینه های کلیدی در احواز، از شخصیت هایی شکننده، بدون قاعده ی تعقل و سراسیمه وار برای تصدی مسؤولیت ها بهره برده است و شکست های پیاپی این افراد در برخورد با مسائل مختلف را، کمترین اهمیتی قائل نیستند.

نظام حاکم نسبت به آنچه در احواز در حال وقوع است فقط نقش نظاره گر را دارد و هیچگونه اقدامی سازنده و یا حتی اقدامی ارشادی نمی دهد و آن‌ها را با تمام آسیب‌های ریز و درشت شان به احواز و مردم احواز، به حال خود رها نموده است.

سیاسی کاری در نظام آموزش و پرورش احواز و افت تحصیلی

یکی از مهمترین فاکتورهایی که تاثیر مستقیم بر سیستم آموزشی دارد و آن را دستخوش تغییرات ریشه‌ای می‌نماید بحث سیاسی کاری در آموزش و پرورش احواز است.

خلط مبحث سیاست با مسائل بنیادین آموزشی و پرورشی و نظریه پردازی‌ها و گزینش مدیران کلیدی در اداره کل و ادارات، طرح‌های سازنده و نوین را که اگر وجود داشته باشد به سبب وابستگی‌های سیاسی و تحلیل‌های غلط افراد غیر مسؤول به شکست منجر می‌شوند و دقیقاً همینجاست که بایستی بیاییم و فکر نماییم که چگونه از این مشکلی که بر کوهی از مشکلات قبلی، آوار کرده ایم بیرون بیاییم و به خاطر سیاسی کاری و عدم توازن در تقسیم صحیح مسؤولیت‌ها، کار به جایی خواهد رسید که به جای حل ریشه ای مسائل آموزشی، به مدت چند سال مسولیت نامسلطان، تمام سیستم به تکاپو بیافتد تا از منجلاب بی فکری‌های این افراد، خود را محفوظ نگهاردد و همان مشکلات با همان میزان تاثیر منفی وجود خواهد داشت و آب از آب تکان نخواهد خورد.

وقتی شخص مدیر کل آموزش و پرورش، توسط نماینده مجلس تعیین و تایید می‌شود و گزینه مورد نظر برای تصدی این مقام را نمایندگان مجلس به میل و خواست خود معرفی می‌نمایند، نظام آموزشی دچار

بزرگترین خل سیستمی خواهد شد که همین مساله، بحرانی لایحل را رقم خواهد زد که بیرون آمدن از آن بسیار گران خواهد بود.

سیاسی کاری و دخالت نمایندگان مجلس، که خلاً قانونی نظام حاکم ایران، این سطح از نظر دهی و دخالت را برای نمایندگان مشروع ساخته است، تجربه ای مملوء از ناکامی و شکست را عملیاتی ساخته است. تناقض گویی های مسولان دانه درشت احوال که با تابیدات نظام حاکم به این جایگاه رسیده اند دلیلی قاطع بر بی لیاقتی اینگونه مسولان است.

در این قسمت بخشی از حرف های علی حسین حسین زاده معاون سیاسی و اجتماعی استانداری خوزستان (احوال شمالی) را می آوریم که بر تناقضات گسترده این اشخاص به ظاهر مسول، صحه می گذارد. پر پیمانه شدن تناقض گویی های مسولان نامسؤول نظام در احوال، این مساله را روشن می سازد که وجود این افراد، خود بخش بزرگی از مشکل موجود است چگونه است که بعد از اینمه سال و جلسات متعدد هیچ گونه تغییر بزرگ یا کوچکی را شاهد نیستیم و تنها پسرفت را می بینیم.

ریشه حل مشکلات را باید در این نکته جستجو کرد که چرا فقط، اینگونه افراد برای مسؤولیت انتخاب می شوند و آیا اشخاص دیگری در سطح این ها یا بهتر از اینها در جامعه موجود نیست.

حسین زاده معاون سیاسی و اجتماعی استانداری خوزستان (احوال شمالی) در مراسم معارفه مدیر کل جدید آموزش و پرورش که در سال ۱۳۹۸ برگزار گردید گفت:

مدیر کل جدید آموزش و پرورش خوزستان سیاسی کاری را از فضای آموزشی دور کند. وی می گوید: مدیر کل جدید آموزش و پرورش استان باید به دور از هر گونه مسائل سیاسی و جناح بندی های مرسوم

در حوزه کار خود با همکاری سایر نیروهای فرهنگی فعالیت داشته باشد. مدیر کل جدید آموزش و پرورش استان باید با مشورت گرفتن از نیروهای با تجربه و دانا به دنبال بر طرف کردن مشکلات پیش روی آموزش و پرورش استان باشد. سیاسی ترین نهاد کشور آموزش و پرورش است و اگر مدیر کل آموزش و پرورش خوزستان بخواهد در حوزه کاری خود سیاسی کاری وارد نماید با مشکلات بیشتری مواجه خواهد شد.

حسین زاده: آموزش و پرورش در مناطق کم برخوردار استان با مشکلات زیادی مواجه است و وضعیت آموزش و پرورش خوزستان در شاخص های مختلف و فضای آموزشی خوب نیست و با مشکلات زیادی مواجه است، مهمترین وضعیت آموزش و پرورش تعلیم و تربیت است و شاخص های اجتماعی در استان نشان می دهد که آموزش و پرورش استان به خوبی به وظایف خود عمل نکرده است. رتبه آموزش و پرورش خوزستان در تمامی شاخص ها پایین است و همه از مشکلات فراوان آن مطلع هستند به همین دلیل نیازمند یک مدیریت جهادی در این سیستم هستیم تا قادر باشد مشکلات این حوزه را برطرف کند.

علی حسین حسین زاده با اشاره به اینکه آموزش و پرورش از اهداف و وظایف خود فاصله بسیار دارد گفت: با شناختی که از وزیر آموزش و پرورش دارم امید می رود که شاهد تغییر و تحول چشمگیری در حوزه آموزش و پرورش باشیم (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸).

با وجود اعترافات بی شرمانه این فرد در به ذلت کشاندن نظام آموزشی احواز و بی برنامگی خود و مسولین برای بروز رفت از این معطل، با وقارت تمام به جای توجه به ریشه های مشکلات، خواهان یک معجزه

از وزیر آموزش و پرورش است. که به یکباره باید و تمام زباله های فکری آنان را پاک نماید. این سخنان گواهی محکمی بر بی تدبیر بودن مسولان نظام در احواز است. همین جاست که عمق استراتژی قضیه تناقض گویی ها سر به فلک می کشد: آموزش و پرورش یا سیاسی است یا سیاسی نیست.

پس چگونه است که نماینده های مجلس بیشترین دخالت را در انتصابات مدیران کل و از جمله مدیر کل و مدیران ادارات آموزش و پرورش دارند و با انتخاب های سلیقه ای و جناحی مدیران را در پست های مورد نظرشان منصوب می نمایند و با سفارشات نمایندگان، به یک شبه رئسا با یک تلفن جابجا می شوند و شخص مدیر کل با بی فکری تمام و فقط بر اساس دیدگاه های سیاسی همراستا با نماینده، انتخاب می شود و صدای اعتراض شما در نمی آید و در این راستا هیچ گونه اعتراضی ندارید اما چون می خواهید انتصابات مدیران ادارات در قبضه شما باشد این سفارشات را می خواهید عملیاتی نمایید تا بر سر مسولیت همچنان باقی بمانید و شخصیت هایی همفکر خودتان و منفعل را وارد سیستم آموزشی احواز نمایید..پس طبیعی است که بخش های زیری هر مرآموزش و پرورش یعنی رؤسای ادارات شهرستان های استان با سفارش همان مدیر کل سفارشی که با تایید نمایندگان انتخاب شده است، انتخاب خواهند شد. یعنی یک دور تسلسل باطل از ابتدا تا انتها.

چطور است که حسین زاده، که خود بخش مهمی از همین سیستم مخرب است به مدیر کلی که با بی شرمی تمام و با مشورت نماینده ها انتخاب شده است، توصیه می نماید که سیاسی کاری نکند و خود را آلوده ی سیاسی کاری سفارشات خارج سیستمی ننماید غافل از اینکه خود رأس هر مرآموزش و پرورش که مدیر کل می باشد با وساطت و تایید و تعیین

نماینده های مجلس به این مسؤولیت رسیده است. کسی که مسؤولیت را به پاسخگو بودن به نماینده ها مشروط ساخته است و نظام آموزشی را با تمام بحران هایش، فدای خواسته های نماینده ها می نماید، همچنان خود را به خواب زمستانی زده اند که ما طرح هایی داریم و توانایی اجرای آن طرح های واخورده که جز خدمت به منافع شخصی چیز دیگری در بر ندارد. اینها در توهمندی خود غوطه ورنده مردم و کل سیستم آموزشی را تمسخر و به بی فکری خود دچار ساخته اند.

راههای برون رفت از افت تحصیلی در احواز

تناسب داشتن محتوای کتب با واقعیت های روز جامعه

از فاکتورهای اساسی در بنیان نهادن یک طرز تفکر سالم، پایه گذاری مبانی و اصول آن است. اگر بخواهیم دانش آموزان سالم و با نشاط داشته باشیم و آن ها را از آسیب های درون و اجتماعی رهایی بخشیم ضروری است که واقعیت ها و اصول جامعه ای که دانش آموزان در آن زندگی می کنند و هر روز با آن رو برو می شوند، با همیگر همخوانی داشته باشد و کمترین سطح تناقض را دارا باشد.

محتوای کتب درسی مطلوب و مفید، از اساسی ترین نیازهای یک دانش آموز است و هر شاگرد حق دارد تا نظام آموزشی موجود واقعیت های جامعه را همانگونه که هست بیان نماید و کتاب تابلوی تمام نما از تخیلات و توهمنات فکری نویسندها و یا کپی از مطالب کتاب های غیر واقعی و ... نباشد چون فراگیران، نزد معلمان و سیستم آموزشی، امانت هستند و نویسندها کتاب ها، باید قدر این امانت با ارزش را بدانند و برای اعتلا و شکوفایی دانش آموزان برنامه ریزی دقیق و منسجم داشته باشد و خودارزیابی دقیقی از میزان موفقیت ها و تاثیرات مثبت آن داشته باشد.

محتوای کتاب باید این امکان را برای دانش آموزان فراهم نماید تا تراویشات فکری و خلاقیت ذهنی دانش آموز را به سمت رشد و تعالی سوق بدهد و پتانسیل های نهفته در وجود دانش آموزان را به منصه ظهور برساند.

ایجاد شهرک های آموزشی با بنیه علمی و تفریحی سالم جهت بروز استعدادهای بالقوه دانش آموزان و ساخت شهرک های علمی و

آزمایشگاه های مجهز به بهبود سطح آموزش کمک شایانی می نماید و از میزان هزینه برای کشف و ترمیم آسیب های نظام آموزشی در حد زیاد می کاهد. برای داشتن سبک تدریس موفق نیاز به تعاریف درون سبک هستیم جهت نهادینه ساختن آن در ذهن دانش آموزان.

تشکیل صنف معلمی توانا، که واجد صلاحیت های لازم جهت ورود به تمامی مسائل آموزش و پرورش باشد

جلوگیری از تشکیل صنف معلمان قدرتمند، ضربه پذیری نظام آموزشی احواز را هموارتر ساخته است.

معلمان احوازی همیشه زیر ذره بین سازمان اطلاعات نظام ایران بوده و هستند و هر گونه انتقاد سازنده و یا اعتراض مسالمت آمیز با شدید ترین نوع ممکن برخورد امنیتی و اطلاعاتی میشود و یا حتی تهدید به اخراج می شوند تا مزاحمتی برای مدیران انتصابی نظام آموزشی سبب نشوند و معلمان از دور نظاره گر بی عدالتی ها و بی فکری های مسولین در حق احوازی ها باشند.

معلمان در احواز حتی به صورت قانونی اگر بخواهند خارج از مدرسه، تجمعی را راه اندازی نمایند با مخالفت صریح حراست اداره کل و اداره ناحیه محل خدمت، رو برو خواهد شد و سردمداران نظام آموزشی سعی در اختلاف افکنی میان معلمان و افراد شاغل در ادرات نواحی می نمایند تا روحیه و انسجام آنها را تضعیف نموده و با سهولت خیلی بیشتری بر موج سوار شوند و قدرت محض گردد.

مرگ روحیه ی انتقادی، عدم وجود هدف و عدم تلاش برای ایجاد تغییرات مثبت و اساسی، عدم امکان ارائه طرح های سازنده و مفید،

باعث مرگ نشاط و شکوفایی در نظام آموزشی میشود. و نظام حاکم ایران، دقیقا همین را در احواز، می خواهد: معلمان یا تشکیلات نداشته باشند و یا اگر بخواهند چنانچه تشکیلاتی داشته باشند، بایستی بسیار ضعیف و ناتوان از انجام هر گونه طرحی باشد و حراست اداره کل از وابستگان خود میخواهد تا طوری با این قضیه برخورد شود که معلمان از نام این تشکیلات و افراد مؤسس این تشکیلات فراری شوند و تنها نام و عنوانی پوشالی باقی بماند تا از شکل مرجعی برای حل مسائل و مشکلات نظام آموزشی، به مکانی آلوده به گزارشات ریز و درشت به حراست علیه همیگر تبدیل گردد و معلمان، حتی از شنیدن نام افراد موسس مجبور به فاصله گذاری می شوند. یعنی همکار از همکار خود خواهد ترسید و روحیه همکاری برای حتی بحث و تبادل نظر ساده نیز وجود نداشته باشد.

ایجاد وضع امنیتی و پلیسی در اداره های آموزش و پرورش، حاکم نمودن تیم های حراستی در تمام امور و بسته نگهداری محیط ادارات، فقط به دنبال یک هدف اساسی است و آن هم مبارزه با روح تعالی تعليم و تربیت که معلمان در خط مقدم آن هستند، آنها می خواهند تا نظام آموزشی احواز را بیش از پیش به ورطه ای اضمحلال ببرند.

در چنین نظام آموزشی که برای شخصیت معلم، ارزش و اعتباری عادی قائل نیست و مرتبا سعی در سرکوب صدای رسای عدالتخواهی و عدالت طلبی معلمان است، چگونه می توان از معلمان، بخواهیم تا مدارس و بنیه علمی ما را متحول سازند و مسیر رو به پیشرفت و تکنولوژی نوین را برای نسل های انسان ساز، ترسیم نمایند.

لازمه ای پویایی و شکوفایی یک سیستم، ارج نهادن به مفاهیم بنیادین آن سیستم است تا با تکیه بر توانایی های خود، جایگاه واقعی اش را در جامعه بیابد و به معرفی نمودن ضرورت وجودی خویش بپردازد.

از همین رو کاملاً روشن است که یک سیستم تو انا سیستمی خواهد بود که به آن فرصت لازم جهت تعامل سازنده با جامعه و مردم با تکیه بر قانون مداری و بر پایه احترام به مبانی و اصول دیگر سیستم ها داده شود تا بتواند نمود پیدا کند و رشد نماید. سیستم آموزشی که یکی از اساسی ترین تشکل های هر جامعه ای به شمار می رود، از این قاعده مستثنی نیست و نیاز به رویش و شکوفایی در آن از هر سیستم دیگری، به مراتب بالاتر است.

فراهم کردن زمینه برای فعالیت قانونی تشکل های مستقل معلمان کمک خواهد کرد تا فرهنگیان کشور زودتر بتوانند حقوق قانونی خود را استیفا کنند و این موضوع به تدریج به بهبود وضعیت نظامی آموزشی کشور منجر یاری می رساند. معلمان حق دارند که تشکل های قانونی خود را داشته باشند و مطالبات صنفی خود را پیگیری کنند. فراهم کردن زمینه برای فعالیت قانونی تشکل های مستقل معلمان کمک خواهد کرد تا فرهنگیان کشور زودتر بتوانند حقوق قانونی خود را استیفا کنند و این موضوع به تدریج به بهبود وضعیت نظامی آموزشی کشور منجر خواهد شد (پایگاه خبری تحلیلی شوشان، ۱۳۹۸).

تشکیل صنف معلمان قدرتمند که بر پایه ای اراده های راسخ، پایه گذاری گردد و رسالت معلمی در آن ظهرور پیدا کند، از اهمیت بسیاری برخوردار خواهد بود. صنفی که بتواند مرجعی جامع برای همه افشار سیستم آموزشی اعم از معلمان، شاگردان و مدیران و دانش آموزان و اولیا دانش آموزان، باشد یعنی صنف نوین معلمان، در یک کلام حلقه ای وصل جامعه با سیستم آموزشی خواهد بود.

عدم تأسی به موسسات و بنیادهای خیریه و تخصیص بودجه لازم جهت شکوفایی سیستم آموزشی

سیستم آموزشی و موسسات آن اگر دنبال پیشرفت و تکامل هستند باید از ادبیات تحقیرآمیز و گداصقی استقراض از جیب مردم بنام خیر یا خیرین پرهیز نماید و به جای صرف نیرو و توان خود در جهت جذب کمک های بلاعوض مردمی، به فکر حل بحران های خانمانسوز خود باشد که ریشه های سیستم آموزشی را پایمال نموده و به اضمحلال کشانده است. همه ی فکر و انرژی متولیان سیستم آموزشی باید روی حل معضلات و چگونگی بردن رفت از این مشکلات و طرح راه حل های پایدار است.

نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس گفت: سهم آموزش و پرورش از بودجه عمومی کشور حدود ۸.۹ درصد است و این در حالیست که در دنیا این عدد ۱۴ درصد است البته در سال ۹۲، این عدد ۱۸ درصد بوده است.

محمد وحیدی، نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس در برنامه پرسشگر با موضوع «عدالت آموزشی در تعطیلی مدارس» با اشاره به توجه به عدالت اظهار کرد: پیششرط عدالت اجتماعی، عدالت آموزشی است. هیچ جای دنیا بدون عدالت آموزشی به عدالت نمی‌رسند و باید فرصت برابر یاددهی یادگیری شود و استعداد و حد توان شکوفا شود و به سمت عدالت اجتماعی برویم.

نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس با تأکید بر اینکه از نظریه عدالت آموزشی هنوز فاصله زیاد با نقطه مطلوب داریم، گفت: در پوشش تحصیلی، شرایط خوب است اما در شکاف آموزشی، پوشش

خوبی نداریم حتی در فضا، ایجاد کارگاه، فناوری و ایجاد بستر اپلیکیشن هم برابری وجود ندارد. (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۹).

ارائه راهکارهای تشویقی جهت جلوگیری از سیل مهاجرت معلمان احوازی به خارج از احواز

هر ساله دهها معلم احوازی درخواست انتقال از احواز به استان ها و شهرهای بالاتر را تقدیم اداره کل آموزش و پرورش می نمایند. گرچه در ظاهر، اداره کل آموزش و پرورش احواز، دستور العملی برای مقابله با این مساله تدارک دیده است، اما آمارها و واقعیت ها چیز دیگری را نشان می دهد.

پیروز نامی مسئول کانون صنفی معلمان خوزستان (احواز شمالی) با بیان اینکه این استان از لحاظ سختی و فشار زندگی، محرومیت، مشکلات معیشتی و .. از بدترین استان های کشور به لحاظ زیستن است.

وی افزود: به دلیل سختی زندگی و ثابت بودن حقوق، هر ساله تعداد زیادی از معلمان مقاضی خروج از استان هستند با توجه به وضعیت آب و هوای آب، گرد و خاک، گرما و ... باید تفاوتی در حقوق و مزایای معلمان خوزستان نسبت به دیگر استان ها وجود داشته باشد تا معلمان مقاضی خروج نباشند.

مسئول کانون صنفی معلمان خوزستان (احواز شمالی) ادامه داد: در خوزستان امکانات رفاهی و حقوق طبیعی مانند استخر، فضای طبیعی و خانه معلم برای معلمان وجود ندارد و امکانات پزشکی نسبت به سایر استان ها بسیار ضعیفتر است. در تمام استان ها برای اسکان

معلمان یک مرکز یا خانه معلم وجود دارد اما برای معلمان خوزستانی چنین امكانی فراهم نیست. امسال به همت مدیرکل آموزش و پرورش، ۲ واحد در تهران برای معلمان در نظر گرفته شد که البته برای ۶۳ هزار معلم بسیار کم است.

نامی با بیان این‌که احساس تعهد نسبت به استان برای نیروهای بومی حدی دارد، گفت: وقتی در خوزستان با این وضعیت آب و هوایی و گرما نسبت به دیگر استان‌ها حقوق یکسان و حتی با امکانات رفاهی کمتر برای معلمان وجود داشته باشد، چرا نباید متقاضی انتقال به استان دیگر باشند؟ مشکلات زیست‌محیطی گریبان‌گیر تمام خوزستانی‌ها است اما باید حق محرومیت یا امتیاز دیگری برای این معلمان در نظر گرفته شود (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۵).

صحبت‌های صریح مسؤول کانون صنفی معلمان، دروغپردازی‌های مدیران آموزش و پرورش را بر ملا می‌سازد که برنامه ریزی‌های سرتاپا خطای مسولان نظام در احوال، وضع زندگی را به حدی رسانده است که معلمان احوالی، انتقال از احوال را به ماندن ترجیح می‌دهند و با مهاجرت می‌خواهند تا خود را از بار سنگین محرومیت رهایی بخشنند.

مودت مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان (احوال شمالی) گفت: چالش اساسی ما در آموزش و پرورش این است که ظرف مدت پنج سال گذشته تا کنون ۶۰۰ نفر از نیروها از استان خارج شده‌اند، برای جلوگیری از مهاجرت نیروها که بسیاری از آنها در این زمینه نخبه بوده‌اند باید افزایش ضریب حقوق در خوزستان صورت گیرد. باید منابع مالی و اعتباری پایداری را اختصاص دهیم و در هر منطقه‌ای براساس وضعیت موجود آن برنامه ریزی کنیم، اگر ما در وضعیت بد اقتصادی کشور که در حال حاضر وجود دارد چشم انتظار اعتبارات

ناکافی دولتی باشیم بار آموزش و پرورش به منزل نخواهد رسید.
 (خبرگزاری کاوش اخبار، ۱۳۹۸).

اما چرا اینهمه اجحاف در حق احوازی ها می شود؟
 جواب این سوال بسیار ساده است و آن نشأت گرفته از نوع نگاه های استثمارگر مدیران انتصابی نظام حاکم ایران است و بخصوص این ظلم و ستم در حق معلمان احوازی بدلیل اتخاذ سیاست های غلط، بیشتر خود را نمایان می سازد.

مدیران در بخش سیستم آموزشی احواز فقط از شکلی به شکل دیگر تغییر می یابند، اما دریغ از یک تغییر اساسی. راهبرد و طرز تفکر آنها نسبت به احواز و احوازی یکی است و آن استمرار عقب افتادگی در نظام آموزشی احواز است.

ارتقای سیستم آموزشی با تجزیه تحلیل های سازنده و پرهیز از شعارهای بی اساس

رمز ارتقای یک سیستم، مدیران موفقی است که دارای قدرت تجزیه و تحلیل قوی و همچنین ارائه ی راهکارهای سازنده در جهت پیشرفت سیستم است. پرهیز از شعار، قبول واقعیت و استنباط منطقی مسائل از نشانه های موفقیت یک سیستم است.

مدیران موفق و تأثیرگذار در سیستم های مدیریتی، کسانی هستند که به جای سخنرانی های وقت گیر و شعارهای بی اساس، بیشتر عملگرا هستند تا متوجه. مدیران باید با برنامه ریزی های دقیق، میان نیروهای خود، هماهنگی و انسجام بیافریند و آن هارا به سمت هدف جهت دهی

نماید. سیستم آموزشی اگر بخواهد موفقیت حاصل نماید لازم است تا آموزش با مشاهده و تجربه همراه باشد.

دانش آموزان در مدارس بایستی احساس ارزشمندی کنند و نوع نگاه به دانش آموز نگاه تسلط جویانه و از بالا نباشد. به گونه ای برخورد صورت گیرد که دانش آموز و معلم احساس نمایند که در مدرسه لازم و ملزم یکدیگرند. هدف در مدارس یادگیری صحیح و عمقی باشد. تفکر دانش آموز در تعقیب مسئله مورد یادگیری فعال و پویا باشد و مطالب تکراری ذهن دانش آموز را خسته و فعالیت مغزی اش را ناکارآمد نسازد سیستم آموزشی موفق باید به دنبال کاربردی نمودن مطالب و آموخته ها باشد و فقط دنبال حفظ نمودن آن ها نباشد.

استفاده از تجربیات مفید و غنی معلمان بازنشته و پیشکسوتان آموزش و پرورش

استفاده از تجربیات معلمان بازنشته که هر کدام دریایی از تجربه با خود دارد برای پیشبرد سیستم آموزشی و اعتلای آن نیازی اساسی است که می طلبد تا نظام آموزشی نیروهای زبده و با تجربه را به حال خود رها ننماید و در راستای شناخت ضعف ها و کاستی ها و همچنین ارائه ی راه حل های سازنده و ابتکاری گام های مؤثری برداشته شود. کشورهای پیشرفته از معلمان بازنشته برای پیشرفته تر نمودن سیستم آموزشی، برنامه ریزی های متنوعی را طرح ریزی و عملیاتی نموده اند.

نظام بازنشتگی در جغرافیای ایران در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه و جهان ضعیف ترین نوع بازنشتگی را دارد و بزرگترین لطف که نظام حاکم ایران به بازنشته ها دارد اینست که می آید و

دوباره بازنشسته ها را بصورت ساعتی آنهم جهت تدریس طاقت فرسا و برای امرار معاش، بکار می گیرد و استفاده از نظریات بازنشسته ها جهت کسب تجارب شان در نظام حاکم ایران کاملاً امری بی معنی است.

حل مشکلات اقتصادی معلمان

یکی از معضلات مهم سیستم آموزشی، عدم آرامش و تمرکز معلمان در کلاس درس است. معلمان برای امرار معاش و جبران هزینه های سنگین زندگی مجبور به تدریس دو تایمه به صورت اضافه کاری می شوند و این نوع تصمیم گیری های اجباری نتایج زیانباری را برای معلمان به ارمغان آورده است چون معلمان خسته و بدون انرژی لازم به کلاس می آیند و این رفتار معلمان سبب بازده کم امر تدریس می شود. بعضی از معلمان به کارهای آزاد روی می آورند تا خود را از منجلاب مشکلات عدیده ای اقتصادی بیرون بکشند. تمام این مسائل یک بازخورد بیشتر ندارد و آن هم افت کامل سیستم تحصیلی و آموزشی می باشد. تا وقتی که معلمان امتیازات و ویژگی های خاص خود را از سیستم خود دریافت نکرده اند و مشکلات همچنان به قوت خود باقی بماند، شاهد هیچ گونه تحول و تغییر نخواهیم بود.

حل مشکلات اقتصادی معلمان، برای ایجاد جهش در یک نظام آموزشی، از مهمترین دغدغه های آن سیستم بحساب می آید که باید توجه ویژه ای به آن گردد. در مورد کمتر قشری به اندازه معلمان شعارهای خوب سر داده شود، اما در عمل در دهه های گذشته این شعارها هیچگاه راهی به وادی عمل پیدا نکرده است. در واقع، برای

معلمان خوب حرف زده شده اما گامهای محسوسی در جهت حل مشکلات آن‌ها برداشته نشده است.

درآمد معلمان کافی هزینه‌های زندگی آن‌ها را نمی‌دهد و تورم فاصله مخارج زندگی آن‌ها با درآمد هایشان را هرچه بیشتر افزایش داده است. در چنین شرایطی، لزوماً انگیزه معلمان برای تعلیم و تربیت صحیح فرزندان این مرز و بوم، کاهش می‌باید و این امر تضعیف نظام آموزش و پرورش کشور را در پی دارد.

تا زمانی که مشکلات معلمان حل نشود، معضلات نظام آموزشی نیز پابرجا خواهد بود. سال‌ها است که معلمان ایران به چیزی که حقشان است و شایستگی آن را دارند، نرسیده‌اند و بهای این مسأله را نه تنها معلمان، بلکه جامعه نیز پرداخت می‌کند. نظام آموزشی کشور اگر نتواند رضایت معلمان را جلب کند، در تأمین نیازهای آموزشی کشور نیز ناکام خواهد بود (پایگاه خبری تحلیلی شوشان، ۱۳۹۸).

بودجه آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۹ علیرغم افزایش ۲۳ درصدی دشواری‌های نظیر کاهش توزیع عادلانه، جلوگیری از تمرکز زدایی و کاهش کیفیت فعالیت‌های آموزشی را در پی خواهد داشت.

بودجه آموزش و پرورش از مهمترین مباحث اقتصاد آموزش و پرورش است، زیرا، اساساً سند بودجه با پیش‌بینی منابع درآمدی و تشخیص نیازها و ضرورت‌های هر دستگاه، اولویت‌های را تعیین می‌کند. از همین رو، سند بودجه خوانشی مالی از سیاست‌های دولت بوده و بررسی بودجه وزارت آموزش و پرورش می‌تواند سیاست‌ها، رویکردها، برنامه‌ها و اولویت‌های دولت را در بخش آموزش و پرورش نمایان کند (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸).

تعیین مدیران شایسته و کارآمد با توجه به توانایی های فردی و درجات علمی افراد و پرهیز از سیاسی کاری

مدیرانی که بر اساس شایستگی های کاری و تخصصی انتخاب و گزینش می شوند مدیرانی موفق تر خواهند بود به این خاطر که طرح و برنامه های ارائه شده از طرف آنان زاییده‌ی ذهن و تفکرات و تجربیات آنان است و حرف ها و گفته ها متعلق به آنهاست.

این مدیران از تأثیرگذارترین افراد جامعه خواهند بود، به این دلیل که آنها مسؤولیت را برای ادائی راستین مسؤولیت می خواهند و خود را وقف مسؤولیت نموده اند و نه مسؤولیت و پست را وقف خود. آن دسته از مدیرانی تحول آفرین خواهند بود که هدف گذاری صحیحی داشته و برای وصول به این اهداف، گام های موثری را بردارند. شدیدترین آسیبی که نظام آموزشی احواز تاکنون متحمل شده، عدم انتخاب و عدم تعیین مدیران واقعی در جهت تصدی پست های مدیریتی کلیدی و فقدان جایگاه شایسته سالاری در میان مدیران بوده است و هر آنچه احواز و مردم احواز از آن رنج بسیار می برند، خودشیفتگی بعضی از افراد وابسته به مافیای انتصابات در احواز است که خود را مسؤول سرنوشت مردم می دانند غافل از اینکه آنها، قادر به تشخیص راه صواب و ناصواب نیستند و مردم را با اشتباهات فراوان شان هر لحظه گرفتار می نمایند و با خیال پردازی های بی اساس، سعی در پیشبرد مقاصد خود دارند و با یقین به ندانی خود، همچنان با غل و زنجیر خود را به میز ریاست بسته اند و آن را حق خود می دانند.

برای ارتقای یک سیستم به سطوح بالاتر از پیشرفت، نیاز است که آن سیستم نیروهایی کارآمد، با تجربه و دارای خلاقیت داشته باشد تا بتواند سطح علمی و تخصصی نظام آموزشی را ارتقا بخشد.

نیروهایی متخصص و با تجربه، که با نظریه‌های علمی و راه حل‌های استراتژیک در جهت حل مسائل و مشکلات پیش رو قدم می‌نهند. تاثیر شگرف نیروهای کارآمد در احیای مبانی و اصول مثبت یک سیستم و جهت بخشی به آنها در مسیر اهداف نظام آموزشی حائز اهمیت شایانی خواهد بود.

لزوم ساماندهی فضای فیزیکی مدارس و کلاسهای درس

جهت ترغیب دانش آموزان به شرکت در کلاس درس و انگیزه مند ساختن آنان، ترمیم، بازسازی و نوسازی مدارس امری ضروری است که می‌طلبد تا مسؤولین امر به این نوع دیدگاه توجه ویژه ای داشته باشند. لزوم بازسازی و نوسازی مدارس فرسوده با ساختمان‌هایی که عمر مفید خود را سال‌ها پیش از دست داده‌اند ضروری است اما اینگونه مدارس همچنان در بیشتر مناطق احواز میزبان دانش آموزان هستند، خطر ریزش و تخریب آنها همچنان وجود دارد و اگر خطری نیز نباشد آنها نه تنها نشاط آفرین نیستند که خود مایه دلزدگی دانش آموزان هستند.

طبق آمارهای رسمی فقط در احواز شمالی ۲۰۰۰ مدرسه فرسوده و قدیمی وجود دارد یعنی حدود سی درصد مدارس احواز شمالی نیاز مبرم به بازسازی و نوسازی دارد (خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸).

لزوم ایجاد تغییر در روش تدریس های متدائل و معمولی

با نگاهی به جوامع پیشرفتیه به خوبی در خواهیم یافت که آن ها نیز همانند ما مشکلات آموزشی خاص خود را داشتند و یا حتی بیشتر و پیچیده تر از مشکلات کنونی ما.

اما چه نوع سیاستی اتخاذ نمودند و خود را از میان مشکلات و بحران ها رها نمودند جای بسی تأمل است، آن ها پیش از هر چیز به خود آمدند و راه علاج بسیاری از مشکلات را در درون خود یافتد و با تشخیص به موقع و علاج صحیح معضلات پیش رو بود که توانستند از زیان ها و ضرر های مهلاک آن جان سالم به در ببرند و به جای نالیدن و شکوه و پرداختن به مسائل حاشیه، به دنبال چاره اساسی جهت حل مشکلات گشته.

پنج کشور در جهان وجود دارند که رتبه نخست را در زمینه آموزش ابتدایی، دارا هستند، و رتبه بندی این کشورها بر اساس ضریب همبستگی پیرسون در خصوص آموزش، مهارت های شناختی و پیشرفت تحصیلی جهانی صورت گرفته است، که به نوبه خود، برتری کشورها را بر اساس چندین آزمون بین المللی تعیین کرد، از جمله:

- آزمون بین المللی پیشرفت سواد خواندن و نوشتن (پرلز)
- سنجدش روند بین المللی آموزش ریاضیات و علوم (تیمز)
- برنامه بین المللی ارزیابی دانش آموزان (پیزا)

رتبه بندی ده کشور برتر بدین ترتیب است: کره جنوبی رتبه نخست، ژاپن در رتبه دوم، پس از آن سنگاپور در رتبه سوم، هنگ کنگ در رتبه چهارم، اما فنلاند پس از آنکه در سال های گذشته در صدر قرار داشت، در مرتبه پنجم قرار گرفت، بریتانیا رتبه ششم را به خود

اختصاص داد، و پس از آن کانادا در رتبه هفتم جای دارد، بعد از آن هلند در رتبه هشتم، ایرلند در رتبه نهم، و لهستان در رتبه دهم قرار دارد.

بر حسب نتایج فوق الذکر ملاحظه می‌کنیم که چهار کشور از شرق آسیا در صدر این ردهبندی قرار دارند و چهار رتبه نخست آن را به خود اختصاص داده‌اند. و پژوهشگران بر این باورند که دلیل پیشرفت کشورهای شرق آسیا ناشی از هماهنگ بودن وضوح اهداف و نظام آموزشی می‌باشد و همچنین آزمون‌هایی که توانایی دانشآموزان در درک و کاربرد برنامه درسی را به روشنی می‌سنجد.

قطعاً پیشرفت آموزش و پرورش به نفع رشد اقتصادی و توسعه جامعه خواهد بود. اما مهمترین ایده‌ها و پیشنهادها عبارتند از:

تغییر و تحول از سیستم آموزش مستقیم، به سیستم آموزش غیرمستقیم، به مطرح کردن افکار و ایده‌ها و معلومات از طرف معلم ارتباط دارد، و بر ارائه و آموزش مهارت‌های فردی به یادگیرنده، حل مسئله و کار گروهی مرکز است. بطوریکه همه کشورهایی که به رتبه‌های برتری در آزمون‌های بین المللی دست یافته‌اند، و کشورهای توسعه یافته هم، نظام آموزش و پرورش غیرمستقیم را اعمال می‌کنند.

لغو برنامه‌های درسی زیستی و کاربردی از سیستم آموزشی؛ چرا که این سیستم بی‌اثر است، و در بسیاری از کشورهای توسعه یافته اجرا نمی‌شود.

لغو امتحانات عمومی فعلی، زیرا آنها امتحانات بی‌اثر هستند، و تنها توانایی دانشآموزان را در حفظ کردن محتوا می‌سنجد، در حالی که نظامهای آموزشی جهانی دارای سیستم‌های سنجشی هستند که مهارت‌های برتر دانشآموزان را می‌سنجد، و توانایی‌های ذهنی آنان را به چالش می‌کشند و توانایی دانشآموزان را برای درک، تجزیه و

تحلیل و بکارگیری مواد درسی می‌سنجد. ایجاد تغییرات قابل توجهی در برنامه‌های درسی مدارس که دیگر تناسبی با فضای عصر حاضر ندارند، و بر تدوین برنامه‌های درسی که معلومات و ایده‌های جدیدی را در اختیار دانشآموزان قرار می‌دهد که توانایی‌های ذهنی آنان را به چالش بکشد، تمرکز کنیم تا اینکه بخواهیم ذهن آنها را با معلوماتی بی‌معنا پر نماییم (مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی بیان، ۱۳۹۶).

منابع و مأخذ

1. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۹، کارگروه ویژه برای تحقق عدالت آموزشی خوزستان راهاندازی شود، ۱۳۹۹
<https://mehrnews.com/xSF7H>
2. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۹، زمینه تحقق عدالت آموزشی در خوزستان فراهم شود، ۱۳۹۹
<https://www.isna.ir/news/99061510571/>
3. خبرگزاری بorna، ۱۳۹۹، واکاوی مسئله عدالت آموزشی، ۱۳۹۹
<https://www.borna.news/fa/tiny/news-1005982>
4. خبرگزاری صبح ساحل، ۱۳۹۹، عدم تحقق عدالت آموزشی در هرمزگان، ۱۳۹۹
<https://sobhesahel.com/news/47230>
5. پایگاه خبری تحلیلی کاوش اخبار، ۱۳۹۸، بسیاری از مصیبت‌های خوزستان مدیریتی هستند نه خدادادی، ۱۳۹۹
<https://kavoshakhbar.ir/?p=33612>
6. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۵، استاندار خوزستان: مدیران خوزستان هنگام کمک به آموزش و پرورش قطره چکانی عمل می‌کنند، ۱۳۹۹
<https://mehrnews.com/xFJZD>
7. خبرگزاری بorna، ۱۳۹۸، وزیر آموزش و پرورش: مدیران در حل مشکلات ضعیف هستند، ۱۳۹۹
<https://www.borna.news/fa/tiny/news-910407>

8. پایگاه خبری تحلیلی خوزتаб، ۱۳۹۹، خوزستان جولانگاه مدیران
ضعیف، ۱۳۹۹

<https://www.khuztab.ir/modiran-zaeif-khz/>

9. خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۹، وجود ۲ هزار مدرسه
تخریبی در خوزستان، ۱۳۹۹

<https://www.isna.ir/news/98081609513/>

10. خبرگزاری فارس، ۱۳۹۸، «بحران» گریبان‌گیر مدارس فرسوده
هرمزگان، ۱۳۹۹

<http://fna.ir/decbr6>

11. خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸، خوزستان ۲ هزار مدرسه فرسوده
دارد، ۱۳۹۹

<https://tn.ai/2110002>

12. خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۹، طرح آجر به آجر و
برچیده شدن مدارس سنگی، ۱۳۹۹

<https://www.isna.ir/news/99060605236/>

13. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۸، کمبود شدید مدرسه در جنوب استان
بوشهر/ زیرساخت‌ها جوابگو نیست، ۱۳۹۹

<https://mehrnews.com/xPyPj>

14. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۸، سرپرست وزارت آموزش و پرورش
در جلسه شورای معاونان مطرح کرد: معلمان باید حق انتخاب مدیر
مدرسه را داشته باشند، ۱۳۹۹

<https://mehrnews.com/xPGmq>

15. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۷، وزیر آموزش و پرورش،
شکست طرح‌های تحول نظام آموزشی به دلیل بی‌توجهی به مدرسه،
۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/82922605/>

16. خبرگزاری ملت، ۱۳۹۹، کمبود ۱۸ هزار معلم در خوزستان مشهود است، ۱۳۹۹

<https://www.icana.ir/Fa/News/456362/>

17. خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸ مدارس استان بوشهر با کمبود ۲۱۰۰ معلم رو برو است، ۱۳۹۹

<https://tn.ai/2075048>

18. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۶، کمبود ۳ هزار معلم در هرمزگان، ۱۳۹۹

<https://mehrnews.com/xHKP6>

19. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، نرخ بیکاری در خوزستان به ۱۴ درصد رسید، ۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/83425185/>

20. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۹، نرخ بیکاری هرمزگان ۳ و هفت صدم درصد افزایش یافت، ۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/83621668/>

21. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، از مشکلات معلمان تا معضلات نظام آموزشی کشور، ۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/83300123/>

22. خبرگزاری خبری تحلیلی کاوش اخبار، ۱۳۹۸، لزوم افزایش ضریب حقوق معلمان خوزستان برای جلوگیری از مهاجرت، ۱۳۹۹

<https://kavoshakhbar.ir/?p=33651>

23. خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷، آموزش و پرورش استان خوزستان وضعیت اورژانسی دارد/ درخواست مهاجرت معلمان از خوزستان به دیگر استان‌ها بالاست، ۱۳۹۹

<http://fna.ir/bm1ja1>

24. خبرگزاری دانشگاه آزاد آنا، ۱۳۹۷، مهاجرت از خوزستان
معضلی برای آموزش و پرورش شده است، ۱۳۹۹

<https://ana.press/i/322542>

25. سایت خبری تحلیلی عصر ایران، ۱۳۹۵، سیستم آموزشی در
حال تباہ کردن نسل هاست، ۱۳۹۹
asriran.com/fa/news/471394

26. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، مدیرکل جدید آموزش و
پرورش خوزستان سیاسی کاری را از فضای آموزشی دور کند،
۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/83535539/>

27. مرکز مطالعات و برنامه ریزی بیان، ۱۳۹۶، نگاهی به پنج نظام
برتر آموزشی در جهان، ۱۳۹۹

<https://www.bayancenter.org/fa/2017/12/95>

28. خبرگزاری صدا و سیما، ۱۳۹۷، تناسب محتوای آموزشی کتب
درسی با نیازهای کشور، ۱۳۹۹

<https://www.iribnews.ir/009KrD>

29. خبرگزاری علم و فناوری خوزستان، ۱۳۹۸، خوزستان ۱۶
هزار معلم کمبود دارد/ درگیر شدن ۱۱۴ مدرسه در سیل اخیر، ۱۳۹۹

<http://stnews.ir/p=83059>

30. خبرگزاری خانه ملت، ۱۳۹۷، معلمی بازنیستگی ندارد/ از
تجربه معلمان بازنیسته در تالیف کتابهای درسی استفاده شود،
۱۳۹۹

<https://www.icana.ir/Fa/News/381608/>

31. خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۸، معلمان و دانشآموزان قربانی کسری پایدار بودجه در آموزش و پرورش، ۱۳۹۹
<https://tn.ai/2168909>

32. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۷، خوزستان رتبه دوم بیکاری را در کشور دارد، ۱۳۹۹

<https://www.isna.ir/news/97120301086/>

33. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، راه برون رفت از مشطلات خوزستان توجه به آموزش و پرورش است، ۱۳۹۹
<https://www.irna.ir/news/83451199/>

34. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، مدیر کل جدید آموزش و پرورش سیاسی کاری را از فضای آموزشی دور کند، ۱۳۹۹
<https://www.irna.ir/news/83535539/>

35. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۹، سهم آموزش و پرورش از بودجه عمومی در کشور پایین است، ۱۳۹۹
<https://mehrnews.com/xSYnB>

36. مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی بیان، ۱۳۹۶، نگاهی به پنج نظام برتر آموزشی در جهان، ۱۳۹۹
<https://www.bayancenter.org/fa/2017/12/95/>

37. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۵، چرا معلمان خوزستان متقادی انتقال هستند، ۱۳۹۹
<https://www.isna.ir/news/khouzestan-76270/>

38. پایگاه خبری تحلیلی شوشان، ۱۳۹۸، از مشکلات معلمان تا معضلات نظام آموزشی کشور، ۱۳۹۹
<http://shooshan.ir/fa/news/96696>

39. خبرگزاری شبستان، ۱۳۹۹، مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان خبر داد

کمبود ۱۸ هزار معلم در خوزستان/ ضرورت توجه به ارتقای شاخص‌های کیفی فضای آموزشی

<http://shabestan.ir/detail/News/916421>

40. خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۹۸، تحلیلی بر بودجه وزارت آموزش و پرورش (بخش دوم)، ۱۳۹۹

<https://www.irna.ir/news/83606738/>

تمامی حقوق انتشار برای مرکز مطالعات دور انتاش محفوظ است
۲۰۲۱ فبرایر